

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 92 (1342) ♦ Четвер, 23 травня 1996 року ♦ Ціна договірна

"БАНКРУТИ" ПІКЕТУЮТЬ, ПРЕЗИДЕНТ ОБЦЯЄ, А ВУГІЛЛЯЧКА НЕМАЄ...

Вугільна галузь Донецької області «практично банкрут», — заявив заступник голови Донецької облдержадміністрації Віталій Гайдук на нараді з Президентом України Леонідом Кучмою ввечері у вікторок у Донецьку. Заборгованість вугільних підприємств за електроенергію та інші матеріали перевищує на сто трильйонів карбованців заборгованість споживачів вугільникам.

На думку Л. Кучми, «до кінця жовтня шахта самостійно не зможе вийти з ситуації заборгованості, потрібне серйозне втручання Кабінету міністрів». Леонід Кучма висловив готовність негайно підписати гарантії для одержання виробничим об'єднанням «Донецьквугілля» кредиту на суму 25 мільйонів доларів від однієї з англійських фірм.

Лідер донецького страйку Михайло Крилов заявив, що шахтарі пикають два питання — погашення заборгованості по зарплаті, а також фінансування про-

рами закриття вугільних шахт. За словами Леоніда Кучми, він цілком згоден, зокрема, з необхідністю розробки чіткої програми закриття шахт і пошуку джерел її фінансування. Водночас він зазначає, що всі рішення щодо погашення заборгованості по зарплаті шахтарям приймає Кабінет міністрів.

Представники шахтарів повідомили Президентові, що Кабінет міністрів не виконав положення його указу про розробку до 19 травня графіка погашення заборгованості по зарплаті. Михайло Крилов заявив, що на зустріч з Президентом України Леонідом Кучмою представники шахтарів не одержали «задовільної відповіді» на питання: коли буде роз'язано проблему сплати боргів по зарплаті. Зустріч Президента України з делегацією донецького страйку завершилася безрезультатно.

У середу гірники продовжили пікетування будинку Донецької обласної держадміністрації.

Друзитимуть парламентарії — виграють народи

В останній день офіційного візиту української парламентської делегації до Фінляндії Голова Верховної Ради Олександр Мороз зустрівся із впливовими фінськими політиками, представниками фракцій фінського парламенту, поїдомляе Укрінформ.

(Закінчення на 2-й стор.).

Парламентська хроніка

Денне засідання 21 травня

Грунтовий аналітичний виступ Прем'єр-міністра Євгена Марчука знайшов підтримку і розуміння в сесійному залі. Не справившись промовити тих, хто вважав, що розглядає питання «Про від виконання Постанови Верховної Ради України від 23 січня 1996 року «Про погашення заборгованості державного бюджету України і місцевих бюджетів за 1995 рік по зарплатній платі, пенсіях, стипендіях, інших грошових виплат населенню та про заходи щодо погашення заборгованості по виплаті зарплатної плати у бюджетній сфері» спричинити обов'язкове протистояння між урядом та парламентом. Хоча підстави для таких прогносів були, бо з початку року заборгованість з окремих видів виплат не лише не зменшилась, а значно зростає. Проте цього разу на зміну емоцій прийшов конструктивізм. Парламент сильно по урядом працював над конкретними шляхами виходу з катастрофічного стану. А що він справді такий, свідчать факти, наведені у виступі Прем'єр-міністра.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ЖОРСТКІ ЗАХОДИ, ЗМЕНШЕННЯ ПОДАТКОВОГО ПРЕСА, ПРОТЕКЦІОНІСТСЬКА ПОЛІТИКА...

У Президії Верховної Ради України

22 травня від головування О. Ткаченка відбулося чергове засідання Президії Верховної Ради України.

Розглянуто питання про проект Конституції України, доопрацьований Тимчасовою спеціальною комісією відповідно до постанови Верховної Ради України від 3 травня 1996 року. У ході тривалої дискусії було прийнято постанову, передбачено подання Тимчасовою спеціальною комісією проекту Конституції України внести на розгляд Верховної Ради України 23 травня і продовжити його обговорення у віторок, 28 травня 1996 року.

Прес-служба Верховної Ради України

Славимо чемпіона!

Український боксер Сергій Деваков став чемпіоном світу серед професіоналів за версією ІВО (напівлегка вагова категорія). На ринзі в Київському цирку він технічним нокаутом витрав у Луїса Алонсо Гутьєреса з Домініканської Республіки. Докладніше про неє крає свято, організоване Любою професіонального боксу України, розповімо в одному з наступних номерів нашої газети.

На знімку: Сергій Деваков.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕНА.

Є приємна новина!

«Голос України» знову проводить для своїх передплатників лотерею. Розігруватимуться найрізномовитніші товари. І все це завдяки нашим спонсорам (перших п'ять ми вже назвали в попередніх номерах):

6. Ковельському спеціалізованому лісгосподарському підприємству «Тур» (директор — Віталій Полухотич) — меблевий набір з лози.

7. Фірма «Одеса-чай» (керівник Віктор Білоус) — сувенірні набори чаю до 5 млн. крб.

8. Одеському АТ «Легмаш» (голова правління Іван Богданов) — електричні швифи «Домашній хліб» і електродруховки.

Друзі! Ви станете учасниками розіграшу нашої лотереї за умови, якщо передплатите «ГУ» на півроку. Затим надіслайте до редакції листівку з позначкою «Лотерея «ГУ-96», де вкажіть прізвище, ім'я, по батькові, домашню адресу, копію передплатної квитанції. Розіграш — випадки червня 1996 року.

Друзі! Стежте за газетою. Щодо номерів в нас збільшуватиметься асортимент товарів для розіграшу лотереї!

(Початок на 1-й стор.).

Голова Верховної Ради має також бесіди з членами п'ятипартійної урядової коаліції, законодавчого органу Фінляндії. Як підкреслює голова партії «Лівий союз» Антті Калліоніємі, це складує цілі коаліції в одностайній згоді з керівництвом уряду. «Ми маємо лідер якої є коаліції, але не маємо керівництва партій», – зазначає перший заступник міністра закордонних справ, голова Національної коаліційна партія, Шведська нація партія та Союз «зелених» Фінляндії. За його словами, абсолютна перевага п'ятипартійної коаліції у парламенті робить її найкращим з усіх способів досягнення консенсусу. «Ми маємо колосальний досвід Прем'єр-міністр Бюро Ахо відносно на урядову політику».

Учереш посол України у Фінляндський Республіці Костянтин Масик алаштував прийом нагоди офіційного візиту Голови Верховної Ради України Олександра Мороза.

Вранці 22 травня делегація українських парламентаріїв на чолі з Головою Верховної Ради України Олександром Морозом відбула з відвідуванням офіційним візитом до Латвійської Республіки. Мета поїздки — зміцнення співробітництва між парламентами двох країн.

Делегація зустрінеться з керівниками і депутатами парламенту, уряду Латвії, представниками української діаспори, відвідає україн-

Сьогодні завершується триденна робоча поїздка Президента України Леоніда Кучми до Донецької, Миколаївської та Тернопільської областей. Перебуваючи в Маріуполі Донецької області, Президент ознайомиться з роботою місцевого підприємства «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча». Тоді й надає держави проходив цехам комбінату, на площі перед будинком обласної адміністрації, трамваї колекції страйкарів.

Відбулася зустріч Л. Кучми з працівниками заводу пластмасових виробів приватної фірми «ЛВГ і Ко», повідомляє наш кореспондент.

У програмі поїздки Президента України – зустрічі з керівниками підприємств, депутатами міських Рад, керівниками обласних адміністрацій.

Учора Прем'єр-міністр України Євген Марчук відбув у робочу поїздку по Рівненській, Івано-Франківській областях і до Автономної Республіки Крим, — повідомляє «Інтерфакс Україна».

Мета поїздки — вивчення взаємодії місцевої влади з центром, а також проблем, які стоять перед регіонами. Прем'єр-міністр має намір особисто перекопатися у тому, наскільки «коректно» провадяться відрахування місцевих бюджетів у центральний і як розв'язується проблема заборгованості з пільтежів.

До Криму з офіційним візитом прибув голландськомандувач об'єднаних Військово-Морських сил НАТО у Південній Європі адмірал Marie Arzjeli.

Як заявив адмірал Маріо Анжелі, головною метою його візиту — «відпрацювання взаємодії з програми «Партнерство заради миру» між НАТО та українським флотом» а також питання взаємодії з італійським флотом.

Відбулися зустрічі Маріо Анжелі з віце-адміралом Володимиром Безкоровайним, членом військової ради українського флоту.

Лідер визначився

За попередніми даними Центрвиборчкому, Бориспільському виборчому окрузі №208 (Київська область) відбулися, намічені на 19 травня вибори народного депутата України замість вибу-

За 33-річного Ігоря Бакаєва, президента корпо-

за 33-річного Ігора Бакаля, президента компанії «Республіка» проголосували 45 тисяч 83 виборці, або 55,98 % від загальної їх кількості, або 80,85 % від кількості виборців, котрі взяли участь у голосуванні.

У Центрвиборчкомі повідомили також, що 2 травня відбудеться засідання, на якому йтиметься про вибори в Севастополі, Чеккасов та Львова.

(Початок на 1-й стор.)

[illegible]

І хоча уряд підтримує дії Національного банку України щодо проведення активної політики ціннової стабілізації, однак, на думку фахівців, засоби монетарного стримування інфляційних процесів мають

неї, вважає Прем'єр-міністр, ми наблизимся. Бо інфляція та економічна нестабільність поки що не переможені, вони просто перетекли з грошово-фінансового сектора у сферу виробництва.

стану. Впливе на загальний кризовий стан і практична відсутність в уряді до важливі впливу на тих, хто нерационально використовує фінансові ресурси, займається фінансовими махінаціями з коштами, які мали іти на виплату заробітної плати. Така ситуація виникла чи не шдана через відсутність чіткої законодавчої регламентації щодо прав обов'язків та відповідальності сторін, які беруть участь у взаємних розрахунках процедури погашення боргів за рахунок ліквідацій активів, включаючи депозитні валютні рахунки.

Негативно позначаються на загальному процесі і приховування прибутків від оподаткування, зменшення боргованості місцевих бюджетів перед державним

Однак Прем'єр-міністр не лиш

Щоб була система, а не лише масив

ЯК ВІДОМО, 23–24 травня цього року у Києві відбудеться науково-практична конференція «Концепція розвитку законодавства України до 2005 року». Організатором підготовки та проведення цієї конференції – Інститут законодавства Верховної Ради України. Про проблеми, що обговорюватимуться на ній, каже керівник сектору з питань розвитку Інституту законодавства Верховної Ради України, доктором юридичних наук Віталій С. ОЛІШКО.

— Віталію Федоровичу, схоже, протвтом більш як п'яти років законотворчого процесу все-таки не повною мірою вдалося досвідити системності законодавства України. Чому так ста-

— Одна з причин по-
киби безсистемного за-
конодавчого процесу
в Україні, за словами
журналістки, — відсут-
ність науково обґрун-
тованої стратегії розви-
тку законодавства. Аналіз
прийнятих у 1996
р. 1997 р. законів
актів (всього більше 600)
не дає можливості вичи-
тити не лише відсутню
системність, логічну по-
єднаність, а й рідко-
тості, існуючі між зако-
нами та актами.
Тому за таких умов

нормативних актів. На-
віть якщо ж, верховенство
всіх актів (переважно
законів), то в Україні
сильно мають регулюю-
чі функції. Тому в
законі не понаую мо-
жливості знайти своє ви-
раження у нормотворчій
діяльності.

Скажімо, у 1995 ро-
ку прийнято 1966 нор-
мативних актів, у тому
числі законів — лише 4
(4,6%), підзаконних по-
станов — 181 (91,5%).
(95,6%). Значно, за та-
кої ситуації достатньо

алізації принципу верховенства закону в суспільстві просто неможливо.

— Які, на вашу думку, існують шляхи підвищення ефективної законодавчої діяльності?

— Це, передусім, наявність концепції розвитку Конституції стане основою подальшого законотворення, і в її розвитку необхідно буде прийняти ряд конституційних та органічних за-

— Відомо, що якість законодавства багато в чому залежить від якості законотворчого процесу. Як цього домогтися?

му з урахуванням цього з ініціати Інституту законодавства і, в основному, його силами завершується розробка проекту нової Концепції на найближчі 10 років. Вона покладала стати основою для Державної програми законопроектних робіт на цей час. З цієї точки зору,

Мета конференції – апробація розробленого колективом нашого інституту проекту Концепції розвитку законодавства України на період до 2005 року, а також проекту Державної програми законодотворчих робіт.

На черговій прес-конференції Тимчасової спеціальної депутатської комісії з узагодження проекту Конституції, в якій очолює керівника Михайла Сироти взяли участь Володимир Бутківський та Роман Безсмертний, секретар комісії, який 22 жовтня ко-

було підвищено, що з 22 членів комісії за узагодієний проект проголосували 16 чоловік і 3 утрималися. Проти висловлювань або заголосували зовсім представники від МЛР, комуністичної та соціалістичної фракції. Однак після останніх не залидала комісії остаточно узгодити статті проекту Основного Закону і передати його Президії Верховної Ради, яка на спеціальному засіданні і має визначитися з порядком і строками його розгляду.

Манту, який мстам депутатам

Однак оптимізму щодо прийняття Конституції Верховною Радою не чуvaloся. Найвідвертіше її наближачого приходу висловився Бєсмертний, мовляв, у нас не з'явиться такої, навіть майбутніми людьми, яка б наліскала проєкт нового Закону, за котрий проголосувало б 300 народних депутатів. О на його умові, треба готуватися до референдуму і не затягувати з підписом.

Анатолій БЕНЬ

Читайте, порівняйте, думайте

У кількох виданнях опубліковано проект Конституції України, підготовлений Конституційною комісією, і разом із цим томою зауважень, і пропозицій членів цієї комісії переданий до Верховної Ради. Наша газета збиралася надрукувати проект дещо пізніше, після прийняття його Верховною Радою у першому читанні.

Там нам довелося змінити свої плани. Члени Тимчасової спеціальної комісії з опрацювання проекту Конституції від фракції комуністів подали до газети свій варіант проекту Основного Закону, підготовлений із урахуванням пропозицій і зауважень, викладених при обговоренні проекту у Верховній Раді і переданих до Тимчасової спеціальної комісії. А на нашій газеті можна комісія, фракція і група Верховної Ради має нагоду для публікації своїх матеріалів — одну газетну сторінку на місяць. Таким чином, комуністи-депутати мають у го-

лозі України фактично сім газетних сторінок на місяць: одну від фракції і шість від комісії, а яких переважало і які очолюють. І це своє право вони й винористовують, пропонуючи до газети свій варіант доопрацьованого проекту.

Зі свого боку, надалими їм можливості скористатися своїм правом, редакція не може тепер чекати прийняття проекту в першому читанні, а пролонгує читанням, задля об'єктивності, задля надання можливості порівняти, робити свої висновки, і проект, поданий Конституційною комісією. Тобто той документ, який став основою для роботи у Верховній Раді. Отже, читайте, порівняйте, думайте.

Ми вважаємо конституційну працю Верховної Ради над проектом справжньою винятково важливою і сподіваємося, що законодавчий орган прийме Основний Закон держави.

Конституція України Проект, схвалений (із зауваженнями і пропозиціями) Конституційною комісією України 11 березня 1996 року

Ми, український народ — громадяни України усіх національностей, вправаючи своє суверенне волю, вправаючи нас на багатовікову історію українського державотворення і на підставі зліпленого українського націо-нального самовизначення, дабаючи про забезпечення прав і свобод людини в гідних умовах життя, пключуючи про зміцнення громадських зв'язків у суспільстві, протиставляючи і зміцнювати демократичну, соціальну, правову держа-

вусвідомлюючи відповідальність перед нащадками і прищепленими поколіннями, ксрочуючи Актм проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, схвалений і грудня 1991 року всенародним голосуванням, затверджуючи по Конституцію — Основний Закон України.

РОЗДІЛ I ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ

Стаття 1. Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава.

Стаття 2. Суверенність України поширюється на всю її територію.

Україна є унітарною державою.

Територія України є цілісною і неоторкована частиною суверенної території України.

Стаття 3. Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Стаття 4. В Україні існує єдине громадянство. Підстава набуття і втрати громадянства України визначаються законом.

Стаття 5. Україна є республікою. Єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і призначає в Україні безпосередньо і виборчих органів державної влади.

Ніхто не може узурпувати державну владу.

Стаття 6. Державна влада в Україні здійснюється на засадах її розподілу на законодавчу, виконавчу і судову.

Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах.

Стаття 7. Державна визнає і гарантує місцеве самоврядування.

Стаття 8. В Україні діє принцип верховенства права.

Конституція має найвищу юридичну силу. Норми Конституції є нормами прямої дії. Закони та інші правові акти мають пряму дію на основі Конституції і відповідати їй.

Стаття 9. Міжнародні договори, ратифіковані відповідно до Конституції, що набрали чинності для України, є частиною її національного законодавства.

Укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції.

Стаття 10. Державною (офіційною) мовою в Україні є українська мова.

У містах компактного проживання громадян, що належать до однієї або кількох національних меншин, поряд із державною мовою може вживатися у діяльності органів державної влади та державних організацій мова, прийнята для більшості мешканців певного населеного пункту.

Стаття 11. Держава сприяє консолідації і розвитку української нації, її історичної пам'яті, свободи, традицій і культури, розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх національних меншин. Україна підписується про задоволення національно-культурних і мовних потреб українців, що проживають за межами держави.

Стаття 12. Суспільне життя в Україні ґрунтується на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності. Жодна ідеологія не може визнаватися державою як обов'язкова.

Цензура заборонена. Держава гарантує свободу політичної діяльності, не забороненої Конституцією і законами.

Держава забезпечує захист усіх форм власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки.

Стаття 13. Зовнішньополітична діяльність України спрямована на забезпечення її національних інтересів і безпеки шляхом підтримання мирного і взаємного довіри співробітництва з членами міжнародного співтовариства.

Стаття 14. Народ має право знати свої будаючі, хто здійснює спробу ліквідувати українську державу, конституційний лад, порушити її територіальну цілісність або чинити дії, спрямовані на захоплення державної влади, якщо перелічені конституційні засоби не можуть бути використані.

Стаття 15. Державний прапор України — синьо-жовтий стяг із жовтими трикутниками горизонтальних смуг.

Державний герб України — Тризуб золотого барв на синьому щиті.

Державний гімн України — національний гімн «Ше не вмерла України».

Столицею України є місто Київ.

РОЗДІЛ II ПРАВА І СВОБОДИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Стаття 16. Усі люди є вільними і рівними у своїй дільності перед законом.

Права і свободи людини є невідчужуваними та нерозірвними.

Стаття 17. Права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, є невичерпними.

Конституційні права і свободи не можуть бути скасовані.

Стаття 18. Кожен людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушується права і свободи інших осіб.

Стаття 19. Промоляють мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом.

(Продовження на 4—8-й стор.).

Проект Конституції України Поданий членами Тимчасової спеціальної комісії з опрацювання проекту Конституції від фракції ВР України «Комуністи за соціальну справедливість і народовладдя»

Верховна Рада України, виражаючи суверенну волю народу України, спрямовану на багатовікову історію вітчизняного державотворення і на підставі зліпленого українського націо, усім народам України права самовизначення, визнаючи людську найвищою соціальною цінністю і діючи про забезпечення її прав і свобод та гідних умов життя, пключуючи про зміцнення громадської заада в суспільстві, прагнучи розвинути і зміцнювати демократичну, соціальну, правову державу, усвідомлюючи відповідальність перед нащадками і прищепленими поколіннями, керуючись Декларацією про державний суверенитет України та Актом проголошення незалежності України, схвалений і грудня 1991 року всенародним голосуванням, приймає по Конституцію — Основний Закон України.

Розділ I. Загальні засади

Стаття 1. Україна є суверенна демократична, соціальна, правова держава.

Громадині всі нації і національних груп, які проживають на її території, становлять народ України.

Стаття 2. Суверенітет України поширюється на всю її територію.

В історичній території України неоторкована, невідчужувана і не може бути змінена і використана без її згоди.

Стаття 3. Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Правам людини належить пріоритет при розв'язанні всіх соціальних і національних питань.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Відносини держави і громадянина ґрунтуються на їх взаємній відповідальності.

Підстава набуття і втрати громадянства України визначаються законом.

Повільне громадянство допускається на підставі міжнародних угод.

Стаття 4. Україна є республікою.

Народ суверенітет і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через пконтрольований народом органи державної влади та місцевого самоврядування. Форми участі народу у здійсненні суверенної влади — місцеві органи державної влади та місцевого самоврядування визначаються законом.

Ніхто не може узурпувати державну владу. Жодна частина народу, жодна політична партія, рух чи інші об'єкти громадян, якесь утворення чи окрема особа не мають права інститувати ім'я народу України.

Стаття 6. Орган законодавчої, виконавчої та судової влади здійснює свої повноваження у встановлених Конституцією межах.

Стаття 7. Держава визнає і гарантує місцеве самоврядування.

Стаття 8. В Україні діє принцип верховенства права, ітлений у Конституції і законах держави. Конституція має найвищу юридичну силу. За-кони та інші правові акти приймаються на основі Конституції і мають відповідати їй. Норми Конституції є нормами прямої дії. Звернення до суду для застосування конституційних прав і свобод

безпосередньо на підставі Конституції гарантується.

Стаття 9. Чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких мала Верховною Радою України, є частиною її національного законодавства.

Укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції.

У разі звернення до системи міжнародного арбітражу при розв'язанні міжнародних спорів Україна визнає згоду з'ясувати силу його рішення.

Стаття 10. Державною мовою в Україні є українська мова.

У містах компактного проживання громадян, що належать до однієї або кількох національних меншин, у діяльності органів державної влади та державних організацій поряд із державною мовою може вживатися мова, прийнята для більшості мешканців певного населеного пункту чи регіону.

Громадянин гарантується право вільного вибору мови навчання і мови міжнародного спілкування.

Стаття 11. Держава сприяє консолідації і розвитку української нації, її історичної самості, традицій і культури, збереженню етнічної самобутності всіх національних меншин і корінних народів, розвитку їх мови і культури.

Україна підписується про задоволення національно-культурних і мовних потреб українців, що проживають за межами держави.

Стаття 12. Суспільне життя в Україні ґрунтується на пріоритетності людської гідності, на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності.

Мета суспільства — створити умови для вільного розвитку і людського розвитку кожної людини, всебічного розвитку демократії, розв'язання проблем соціальної справедливості і захищеності; забезпечити посилання інтересів різних верств населення; не допускати приєднання результатів людської праці.

Жодна ідеологія не може визнаватися державою як обов'язкова.

Цензура заборонена. Держава гарантує свободу політичної діяльності, не забороненої Конституцією і законами.

Стаття 13. Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Правам людини належить пріоритет при розв'язанні всіх соціальних і національних питань.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави. Відносини держави і громадянина ґрунтуються на їх взаємній відповідальності.

Підстава набуття і втрати громадянства України визначаються законом.

Повільне громадянство допускається на підставі міжнародних угод.

Стаття 4. Україна є республікою.

Народ суверенітет і єдиним джерелом влади в Україні є народ. Народ здійснює владу безпосередньо і через пконтрольований народом органи державної влади та місцевого самоврядування. Форми участі народу у здійсненні суверенної влади — місцеві органи державної влади та місцевого самоврядування визначаються законом.

Ніхто не може узурпувати державну владу. Жодна частина народу, жодна політична партія, рух чи інші об'єкти громадян, якесь утворення чи окрема особа не мають права інститувати ім'я народу України.

Стаття 6. Орган законодавчої, виконавчої та судової влади здійснює свої повноваження у встановлених Конституцією межах.

Стаття 7. Держава визнає і гарантує місцеве самоврядування.

Стаття 8. В Україні діє принцип верховенства права, ітлений у Конституції і законах держави. Конституція має найвищу юридичну силу. За-кони та інші правові акти приймаються на основі Конституції і мають відповідати їй. Норми Конституції є нормами прямої дії. Звернення до суду для застосування конституційних прав і свобод

(Продовження на 9—14-й стор.).

Конституція України

Проект,

схвалений (із зауваженнями і пропозиціями) Конституційною комісією України 11 березня 1996 року

(Початок на 3-й стор.)

Не може бути привілей чи обмежень на півстані раси, кольору шкіри, політичних, релігійних, етнічних, статі, статевого чи соціального походження, майнового стану, місця проживання, мови, релігії чи іншої обставини.

Стаття 20. Громадянин України не може бути позбавлений громадянства і права змінити громадянство України.

Громадянин України не може бути вигнаний за межі України або виданий іноземній державі.

Україна гарантує своїм громадянам пількування та захист за її межами.

Стаття 21. Іноземці та особи без громадянства користуються в Україні такими ж правами і свободами, а також несуть такі ж обов'язки, як і громадяни України, за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України.

Іноземцям та особам без громадянства не може бути наданий притулок.

Стаття 22. Кожен людина має невід'ємне право на життя.

Ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обмежень щодо держави — захистити людину.

Кожен має право захищати своє життя і життя інших осіб від протиправних посягань.

Стаття 23. Кожен має право на повагу його гідності.

Ніхто не повинен зазнавати тортури, жорстокого, несправедливого або такого, що принижує його гідність, поводження чи покарання.

Жодна особа не може бути без її вільної згоди піддана медичним чи науковим дослідженням.

Стаття 24. Кожен людина має право на свободу вибору сексуальності.

Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставі законних підстав.

Затримана особа негайно звільняється, якщо впродовж 48 годин з моменту затримання їй не вручено вмотивоване рішення суду про тримання під вартою.

Кожен має право на захист від незаконного посягання на його життя. Затриманому повинно бути негайно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість зв'язатися з особою або використати правову допомогу захисника з моменту затримання.

Кожний затриманий має право у будь-який час оскаржити затримання до суду.

Стаття 25. Ніхто не може бути позбавлений життєвого права.

Не допускається проникнення до життя й іншого володіння особою, проведення в них обшуку та огляду інакше як за вмотивованим рішенням суду.

У невідчужимих випадках, пов'язаних із безпосереднім переслідуванням осіб, підозрюваних у скоєнні злочину, втручанням у життя та майна, можливий огляд, пошук і записи, проведення в них обшуку та огляду до життя та іншого володіння особи, проведення в них обшуку та огляду.

Стаття 26. Кожен має право таємниці листування, телефонних розмов, телеграфних та інших кореспонденцій. Винятки можуть бути визначені законом з метою запобігання злочинам чи з'ясування істини під час розслідування і розгляду кримінальних справ.

Стаття 27. Ніхто не може зазнавати свавільного втручання у його особисте і сімейне життя.

Не допускається збирання, зберігання, використання і поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Кожний громадянин має право знати й вільно виражати свою думку, зголошувати й організувати державні, установи й організації, органи місцевого са-

моврядування з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом інформацією.

Кожному гарантується судовий захист права спростувати невірну інформацію та вимагати видалення інформації, зібраної в протизаконний спосіб, а також відшкодування матеріальної і моральної шкоди спричиненої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої інформації.

Стаття 28. Кожному, хто на законних підставах перебуває на території України, гарантується свобода пересування, вільний вибір місця проживання, право вільного залишення території України, за винятком обмежень, які визначаються законом в інтересах охорони національної безпеки, громадського порядку, здоров'я чи моральності населення або прав і свобод інших.

Громадянин України не може бути позбавлений права на повернення в Україну в будь-який час.

Стаття 29. Кожному гарантується право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань.

Кожна має право вільно виражати, висловлювати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб за своєю волєю.

Залишення цих свобод може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання зловживанням або злочинам, для охорони здоров'я і моральності населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя.

Стаття 30. Кожен має право на свободу совісті і релігії. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособно чи колективно релігійні культів і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність.

Залишення цього права може бути обмежене законом і лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я чи моральності населення або захисту прав і свобод інших людей.

Жодна релігія не може бути визнана державою як обов'язковою.

Ніхто не може бути примусений від своїх обов'язків перед державою або відмовитися від виконання законів за мотивами релігійних переконань. У разі коли виконання військового обов'язку суперечить релігійним переконанням громадянина, обов'язок має бути замінений альтернативною (невійськовою) службою.

Стаття 31. Кожен має право на свободу об'єднання для здійснення і захисту своїх прав і свобод, задоволення економічних, соціальних, культурних та інших інтересів, за винятком обмежень, визначених законом в інтересах національної та громадської безпеки, охорони здоров'я чи моральності населення або захисту прав і свобод інших людей.

Політичні партії в Україні сприяють вивченню політичної волі громадян, беруть участь у виборах. Членами політичних партій можуть бути лише громадяни України.

Ніхто не може бути примусений до вступу в будь-яке об'єднання.

Усі громадські об'єднання рівні перед законом.

Стаття 32. Утворення і діяльність партій та громадських об'єднань, програмний цілі, а також дії яких спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу шляхом насильства, порушення суверенітету та територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганди війни, насильства, розголошення інформації, невідомої державі, ворожого загибання на права і свободи людини, здоров'я та моральності населення, забороняються.

Партії та громадські об'єднання не можуть мати роздільних формувань.

Не допускається утворення і діяльність організаційних структур політичних партій

в органах державної влади і органах місцевого самоврядування, військових формуваннях, а також на підприємствах, в установах, навчальних закладах та інших державних організаціях.

Громадські об'єднання можуть бути заборонені і розпущені лише в судовому порядку.

Стаття 33. Громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевому референдумах, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади і місцевого самоврядування.

Громадяни користуються рівним правом доступу до державної служби, а також служби в органах місцевого самоврядування.

Стаття 34. Визначається право громадян збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації, лідери протестних акцій, а також вільно обирати і бути обраними до органів державної влади чи місцевого самоврядування.

Обмеження цього права можуть визначатися законом і лише в інтересах національної або громадської безпеки, з метою запобігання зловживанням або злочинам, для охорони здоров'я та моральності населення або захисту прав і свобод інших людей.

Стаття 35. Усі мають право направляти індивідуальні та колективні письмові звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їхніх посадових осіб, які зобов'язані розглянути звернення і дати мотивовану відповідь.

Стаття 36. Право приватної власності гарантується.

Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю земельною ділянкою або приватною власністю на результаті своєї інтелектуальної праці.

З метою забезпечення загальнодержавних інтересів закон визначає вичерпний перелік об'єктів, які не можуть бути у приватній власності.

Громадяни для задоволення своїх потреб мають право користуватися об'єктами державної та комунальної власності відповідно до закону.

Право приватної власності на землю набувається в порядку, визначеному законом.

Ніхто не може бути протиправно позбавлений власності.

Право приватної власності об'єктів приватної власності може мати місце лише як виняток з мотивів суспільної необхідності та за умови попереднього і повного відшкодування збитків завдають.

Примусово відшкодуванням наступним повним відшкодуванням допускається лише за умови досконалим чи належним способом.

Конфискація майна може мати місце у випадках, обсязі та порядку, визначених законом, лише у зв'язку із винятковими заборонами.

Використання власності не може задовольняти прав, свобод і гідності громадян, інтересів суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природий якості землі.

Стаття 37. Кожен має право на підприємницьку діяльність, якщо не заборонено законом.

Забороняється підприємницька діяльність депутатів і сенаторів, посадових осіб органів державної влади і органів місцевого самоврядування.

Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускається зловживання монополістичним становищем на ринку, несприятелі конкуренції та монополістичної конкуренції.

Види і межі монополії визначаються законом.

Держава захищає права споживачів, контролює ціни на базові товари та послуги, регулює умови обслуговування, підприємств діяльності громадських об'єднань споживачів.

Стаття 38. Кожен має право на працю, що включає можливість заробити собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно підлягає.

Держава створює умови для повного здійснення громадянами цього права, га-

рантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізує програми професійно-технічного навчання, підготовки й перепідготовки відповідно до суспільних потреб.

Використання примусової праці забороняється. Не вважається примусовою працею військова або альтернативна служба, а також робота чи служба, яка виконується особою за випискою суду або відповідно до законів про надзвичайний і воєнний стан.

Кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на винагороду за працю, не меншу від визначеного законом мінімального розміру заробітної плати. Забороняється використання праці жінок і неповнолітніх на небезпечних для їхнього здоров'я роботах.

Громадянам гарантується захист від незаконного звільнення з роботи.

Стаття 39. Ті, хто працюють, мають право на страйк для захисту своїх економічних і соціальних інтересів.

Порядок здійснення цього права визначається законом з урахуванням необхідності забезпечення національної безпеки, охорони здоров'я, прав і свобод інших людей.

Ніхто не може бути примусений до участі в страйку.

Стаття 40. Кожен, хто працює, має право на відпочинок.

Максимальна тривалість робочого часу визначається законом з відпочинку та оплати щорічного відпустки, відпустки за старості тощо, а також інші основні умови здійснення цього права визначаються законом.

Стаття 41. Громадяни мають право на соціальний захист, а також, у разі втрати або часткової втрати працездатності, втрати годувальника, у разі безробіття з неадекватних від них обставин та в інших випадках, передбачених законом.

Право на соціальний захист забезпечується державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків підприємств, установ та інших організацій, бюджетних та інших держав соціального забезпечення.

Пенсії, інші соціальні виплати та допомоги, які є основним джерелом існування, повинні забезпечувати рівень життя, нижчий від прожиткового мінімуму, не меншого державою.

Стаття 42. Кожен має право на житло.

Громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та місцевими органами влади, а також має бути доступним для них платі відповідно до закону.

Ніхто не може бути примусово позбавлений житла без законних на це підстав і без належної компенсації.

Стаття 43. Кожен має право на достатній життєвий рівень для нього і його сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло.

Стаття 44. Кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування.

Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного страхування. У державних і комунальних установах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно. Держава сприяє розвитку приватних лікувальних закладів.

Держава підтримує заходи по розвитку фізичної культури і спорту, забезпечує санітарно-епідеміологічне благополуччя.

Стаття 45. Кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданих порушенням цього права шкоди.

Закон гарантує кожному право вільного доступу до інформації про стан довкілля, якість харчових продуктів і предметів побуту а також право на поширення такої інформації.

Стаття 46. Шлюб ґрунтується на вільній згоді жінок і чоловіків. Кожен із подружжя у шлюбних відносинах має рівні права і обов'язки.

Сім'я, дитинство, материнство і батьківство перебувають під охороною держави.

Стаття 47. Діти рівні у своїх правах не-

нальних Зборів у строки, передбачені Конституцією.

10) позачас Плату депутатів у виплатках, передбачених статтею 90 Конституції;

9) призначення за згодою Палати депутатів Прем'єр-міністра України та звільнення його з посади;

11) призначення за згодою Сенату Генерального прокурора та звільнення його з посади;

12) призначення за згодою Сенату Голову Антикорупційного комітету та звільнення його з посади;

13) утворення, реорганізацію та ліквідацію міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, ліквідацію міжкоштів, передбачених у державному бюджеті на утримання цих органів;

14) скасування акти Кабінету Міністрів районів, центральних і місцевих органів виконавчої влади та уряду Автономії Криму;

15) в Верховному Головнокомандувачу Збройних Сил України; призначення і звільнення вище командувачів Збройних Сил України;

16) оголошення про оголошення війни та прийняття рішення про використання Збройних Сил у разі збройної агресії проти України;

17) у випадках загрози нападу, небезпечного для життя населення, прийняття рішення про загальну або часткову мобілізацію та запровадження воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях;

18) оголошення в разі необхідності в Україні або в окремих її місцевостях надзвичайний стан; оголошення в разі необхідності місцевості України зоною екологічної небезпеки;

19) призначення половини складу Конституційного Суду України;

20) утворення судів у визначеному законом порядку;

21) призначення вищих військових звань, дипломатичних рангів, інших спеціальних звань;

22) нагородження державними нагородами, заохочення президентськими відзнаками і нагородами України;

23) прийняття рішення про прийняття до громадянства України, надання притулку;

24) здійснення пошукування;

25) створення для здійснення своїх повноважень консултантів, дорадців та інших допоміжних органів і служб в межах коштів, передбачених у Державному бюджеті на утримання органів виконавчої влади;

26) здійснення повноваження, передбачені Конституцією.

Президент України на основі і на виконання Конституції і законів України видає укази, розпорядження, які є актами до виконання на території України.

Акти Президента України, видані в межах повноважень, передбачених пунктами 3, 4, 8, 10, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 21 цієї статті, скріплюються підписом Прем'єр-міністра України і Міністра, відповідального за його виконання.

Стаття 106. Президент України виконує свої повноваження до вступу на пост новообраного Президента України.

Повноваження Президента України припиняються достроково у випадках:

1) відставки;

2) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я;

3) усунення у порядку імпемпенту;

4) смерті.

Стаття 107. Відставка Президента України набуде юридичної сили з моменту, коли про відставку подає прохання на ним особисто на спільному засіданні Палат Національних Зборів.

Стаття 108. Неможливість виконання Президентом України своїх повноважень та станом здоров'я не є підставою для виставки йому питання на спільному засіданні Палат Національних Зборів і підтвердження більшістю голосів від складу кожної із Палат, визначеного Конституцією, за письмовим поданням Верховного Суду України на підставі звернення Палати депутатів і медичного висновку.

Стаття 109. Президент України може бути усунутий з посади Національними Зборами у порядку імпемпенту рішенням (імпемпенту) у випадку винесення ним державної зради або іншого тяжкого злочину.

Питання про усунення Президента України з посади у порядку імпемпенту вирішують не менш ніж однією третинною складу Палати депутатів, встановленого у Конституції.

Для проведення розслідування Палата депутатів утворює спеціальну тимчасову слідчо-розшукову комісію і спеціальні служби, до складу яких включатимуться спеціальні прокурори і спеціальні слідчі. Виконки і пропозиції слідчої комісії розглядаються на засіданні Палати депутатів, яка, за наявності підстав, більшістю від її складу, визначеного Конституцією, приймає рішення про обвинувачення Президента України і передає справу на розгляд Сенату.

Сенат розглядає справу щодо обвинувачення Президента України і приймає рішення про винесення питання про усунення Президента України з поста на розгляд Національних Зборів або припинення справи.

Сенат розглядає справу про усунення Президента України з поста в порядку імпемпенту приймається Національними Зборами не менше ніж двома третинами від складу кожної із Палат, визначеного Конституцією, після перевірки справи Конституційним Судом України і отримання його висновку про дотримання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про імпемпент та одержання висновку Верховного Суду України про те, що обвинувачення, які висуваються, містять ознаки тяжкого злочину.

Особа, усунута з поста Президента України, несе відповідальність за скоєний злочин у загальному порядку.

Стаття 110. У разі дострокового припинення повноважень Президента України відповідно до статей 106, 107, 108, 109 Конституції виконання обов'язків Президента України належить виконувати на пост нового Президента України покладається на Прем'єр-міністра України. Прем'єр-міністр України під час виконання обов'язків Президента України не є членом виконавчої влади.

Стаття 111. Кабінет Міністрів України є центральним колегіальним органом виконавчої влади.

Кабінет Міністрів підпорядкований Президенту України та відповідальний перед Національними Зборами у межах, передбачених у статтях 85, 86 Конституції.

Кабінет Міністрів у своїй діяльності керується Конституцією і законами України, актами Президента України.

Стаття 112. До складу Кабінету Міністрів входять Прем'єр-міністр, віце-прем'єр-міністр і міністри.

Прем'єр-міністр керує роботою Кабінету Міністрів, спрямованої на виконання Програм діяльності Кабінету Міністрів, затвердженої Палатою депутатів Національних Зборів.

Стаття 113. Кабінет Міністрів утворюється на строк повноважень Президента України.

Прем'єр-міністр, інші члени Кабінету Міністрів мають право виставити Президенту України прохання про відставку, яке приймається Президентом України.

Кабінет Міністрів, відставка якого прийнята Президентом України, за його розпорядженням повинні виконувати свої повноваження до підстав роботи новоутвореного Кабінету Міністрів.

Стаття 114. Кабінет Міністрів України:

1) забезпечує державний суверенітет і економічну самостійність України, здійснює управління і координацію роботи держави, виконання Конституції і законів та актів Президента України;

2) вживає заходів щодо забезпечення прав і свобод громадян;

3) забезпечує проведення фінансової, грошової, ціннової, кредитної, інвестиційної та підготовки політики, політики в галузі праці і зайнятості населення, соціальної політики, освіти, науки і культури, охорони природи, екологічної безпеки і природокористування;

4) розробляє і здійснює загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального і культурного розвитку України;

5) організовує управління об'єктами державної власності та сприяє розвитку інших форм власності;

6) здійснює розробку і виконання державного бюджету;

7) здійснює заходи щодо забезпечення обороноздатності і національної безпеки України, громадського порядку, боротьби зі злочинністю;

8) організовує і забезпечує здійснення зовнішньої діяльності України, мітної справи;

9) спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади;

10) виконує інші повноваження, визначені у Конституції, закомах та актах Президента України.

Кабінет Міністрів видає постанови і розпорядження, які є обов'язковими до виконання.

Акти Кабінету Міністрів підписує Прем'єр-міністр.

Україні, громадського порядку, боротьби зі злочинністю;

8) організовує і забезпечує здійснення зовнішньої діяльності України, мітної справи;

9) спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади;

10) виконує інші повноваження, визначені у Конституції, закомах та актах Президента України.

Кабінет Міністрів видає постанови і розпорядження, які є обов'язковими до виконання.

Акти Кабінету Міністрів підписує Прем'єр-міністр.

Стаття 115. Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади здійснюють керівництво відповідними сферами управління.

Керівники цих органів відповідальні за результати діяльності перед Президентом України.

Стаття 116. Виконавчу владу в областях, районах, містах Києві та Севастополі здійснюють глави відповідних державних адміністрацій.

Місцеві органи виконавчої влади при здійсненні своїх повноважень підпорядковані органам виконавчої влади вищого рівня.

Стаття 117. Глави державних адміністрацій на відповідній території забезпечують виконання Конституції і законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів та інших органів виконавчої влади; додержання прав і свобод громадян; виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку, охорони довкілля, забезпечення надійного функціонування системи управління державним майном; координацію діяльності місцевих органів виконавчої влади та взаємодію з органами місцевого самоврядування.

Глави державних адміністрацій не мають права вирішувати питання, віднесені Конституцією та законом до повноважень органів місцевого самоврядування.

Стаття 118. Організація і порядок діяльності Кабінету Міністрів та інших органів виконавчої влади визначаються законом.

РОЗДІЛ VII
ПРОКУРАТУРА

Стаття 119. Прокуратура України складає єдину систему, на яку покладається:

1) нагляд за дотриманням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство;

2) розслідування злочинів у визначених законом;

3) державне обвинувачення в суді;

4) нагляд за дотриманням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян;

5) представництво інтересів держави або громадянства в судах у випадках, визначених законом.

Стаття 120. Прокуратуру України очолює генеральний прокурор, який призначається на посаду та звільняється з посади Президентом України. Призначення Генерального прокурора здійснюється за згодою Сенату.

Строк повноважень Генерального прокурора — п'ять років.

Стаття 121. Організація та порядок діяльності прокуратури України визначаються законом.

РОЗДІЛ VIII
ПРАВОСУДДЯ

Стаття 122. Правосуддя в Україні здійснюється виключно судами. Делегування функцій судів, а також приналежність цих функцій певним органам чи посадовим особам не допускається.

Судові рішення ухвалюються судами від імені України.

Стаття 123. Система судів в Україні будується за принципами територіальності і спеціалізації.

Найвищим судовим органом є Верховний Суд України.

Вищим судовим органами спеціалізованих судів є відповідні виші судів.

Створення надзвичайних та особливих судів, за винятком випадків запровадження воєнного стану, забороняється.

Повноваження, порядок організації і діяльності судів та органів судового самоврядування, а також умови зайняття судейської посади визначаються законом.

Стаття 124. Судді незмінні і займають посади безстроково, крім судів, які призначаються на строк.

Суді Верховного Суду України обираються Сенатом за поданням Президента

України. Судді інших судів призначаються на посади Президентом України за поданням міністра юстиції у порядку, передбаченому законом.

Після призначення на посаду судді здійснюється строк на п'ять років.

Судді не можуть бути членами політичних партій, займатися будь-якою підприємницькою або іншою оплачуваною діяльністю, крім наукової і викладацької роботи.

Стаття 125. Повноваження судів припиняються достроково у випадках:

1) його заяви про звільнення або відставку;

2) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я;

3) досягнення віку 70 років;

4) порушення ним вимог несутимості;

5) порушення присяги;

6) смерті.

Рішення про дострокове припинення повноважень судів у випадках, передбачених пунктами 2, 4, 5 цієї статті, а також у разі скоєння ним злочинів ухвалюються у порядку особливої процедури, передбаченої законом.

Стаття 126. Судовою здійснюється правосуддя в межах повноважень судового промислу, зазначеного сторін, гласності, обов'язковості судових рішень.

Стаття 127. Судді при здійсненні правосуддя незалежні і підкорюються тільки закону.

Вплив на судді у будь-якій формі забороняється.

За непагодою до суду винні особи притягаються до відповідальності, визначеної законом.

Стаття 128. Судам гарантується незалежність.

Суддя не може бути притягнутим до кримінальної відповідальності, затриманим, звільненим з посади за згоди Сенату, за винятком затримання під час скоєння ним злочину.

Стаття 129. Держава забезпечує необхідне фінансування та належні умови для функціонування судів.

У Державному бюджеті окремо визначаються видатки на утримання судів.

Виконання судових рішень покладається на органи виконавчої влади.

РОЗДІЛ IX
ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ
УСТРІЙ УКРАЇНИ

Стаття 130. Територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності і цілісності державної території, подання централізації і децентралізації у визначенні меж адміністративних одиниць.

Управління економічного, соціального-економічного розвитку регіонів з урахуванням їхніх історичних, економічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій.

Стаття 131. Представницьким органом територіального устрою України складаються Автономія Криму, області, райони, міста, селища і села.

Міста Києві і Севастополі мають спеціальний статус, який визначається законом.

РОЗДІЛ X
АВТОНОМІЯ КРИМ

Стаття 132. Автономія Криму є складовою частиною України і є межах повноважень, визначених цією Конституцією та Статутом Автономії Криму, виряду питання, віднесені до її відання.

Стаття 133. Представницьким органом Автономії Криму є Верховна Рада Автономії Криму.

Верховна Рада Автономії Криму у межах своїх повноважень приймає рішення та постанови, обов'язкові до виконання в Автономії Криму.

Урядом Автономії Криму є Рада міністрів Автономії Криму. Голова Ради міністрів Автономії Криму призначається Верховною Радою Автономії Криму за погодженням із Президентом України.

Повноваження, порядок формування і діяльності Верховної Ради Автономії Криму і Ради міністрів Автономії Криму визначаються цією Конституцією та Статутом Автономії Криму.

Правосуддя в Автономії Криму здійснюється судами, що належать до єдиної судової системи України.

Стаття 138. Автономія Криму, за межах, визначених законом, розробляє, затверджує і виконує свій бюджет, запроваджує податки і збори Автономії Криму.

(Закінчення на 8-й стор.)

Конституція України

Проект,

схвалений (із зауваженнями і пропозиціями) Конституційною комісією України 11 березня 1996 року

(Початок на 3-7-й стор.)

У розпорядженні Автономії Крим є кошти, отримані від запровадження нею податків і зборів, а також відрахування від загальнодержавних податків, розмір яких визначається законом.

Стаття 136. 3 мотивів невідповідності рішень і постанов Верховної Ради Автономії Крим Конституції України Президент України може зупинити їхню дію з одночасним зверненням до Конституційного Суду України.

Стаття 137. В Автономії Крим іє Представителів Президента України, статус якого визначається законом.

РОЗДІЛ XI МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Стаття 138. Місцеве самоврядування є правом територіальних громад мешканців сіл, селищ та міст — самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і закону України.

Місцеве самоврядування здійснюється громадами безпосередньо і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їхні виконавчі органи.

Органи місцевого самоврядування, що представляють інтереси громад сіл, селищ та міст, є районні та обласні ради.

Стаття 139. До складу сільської, селищної, міської ради входить голова відповідної села, селища, міста та представників, які обираються мешканцями села, селища, міста.

Голова села, селища, міста голова у відповідній ради та очолює її виконавчий орган.

Районна рада формується сільськими, селищними та міськими радами району, а обласна рада — районними, міськими (міст обласного значення) радами області. Голова районної та обласної ради обирається відповідною радою і очолює її виконавчий апарат.

Стаття 140. Матеріальну і фінансово-економічну основу самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у комунальній власності територіальних громад сіл, селищ, міст, а також об'єкти інших сільської власності, що перебувають у управлінні районних і обласних рад.

Держава фінансово підтримує місцеве самоврядування.

Стаття 141. Громади сіл, селища, міста безпосередньо або через органи місцевого самоврядування в межах визначених законом: вирішують питання комунального та житлового господарства; громадського транспорту, житлово-комунального обслуговування, освіти, культури, охорони спорту, дозвілля, громадського порядку, торгівлі та послуг; підтримку підприємництва, комунальної власності; розробляють, затверджують і виконують місцеві програми; здійснюють адміністративно-територіальні одиниці; встановлюють місцеві податки і збори та вирішують інші питання місцевого значення.

Органи місцевого самоврядування можуть делегувати законом або договором окремі повноваження органів виконавчої влади. Держава фінансує виконання державних повноважень і в разі необхідності передає органам місцевого самоврядування відповідні об'єкти державної власності.

Органи місцевого самоврядування з питань здійснення їхніх делегованих повноважень є підконтрольними відповідним органам виконавчої влади.

Районні та обласні ради затверджують райони та обласні бюджети, програми соціально-культурного розвитку, охорони довкілля, можуть обслуговувати на договірних засадах кошти єдиного, селищних і міських органів місцевого самоврядування для реалізації єдиних програм соціально-економічного розвитку, вирішують інші питання регіонального значення, визначені законодавством.

Стаття 142. Органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень при-

мають рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.

Рішення органів місцевого самоврядування уніфікуються представником Президента України в Автономії Крим, главами відповідних державних адміністрацій з мотивів їхньої невідповідності Конституції, зазначивши чи іншим актам законодавства України з одночасним зверненням до суду про визнання їх нечинними.

Стаття 143. Права місцевого самоврядування захищаються судом.

Стаття 144. Інші питання організації місцевого самоврядування, формування, діяльності та відповідальності його органів визначаються законом.

РОЗДІЛ XII КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

Стаття 145. Конституційний Суд України є єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні.

Конституційний Суд вирішує питання про відповідність (конституційність) законів та інших правових актів Конституції і дає офіційне тлумачення Конституції і законів.

Стаття 146. Конституційний Суд складається з 14 суддів.

Президент України і Сенат призначають по 7 суддів Конституційного Суду.

Судді Конституційного Суду призначаються на десять років без права на повторне призначення.

Суддів Конституційного Суду може бути громадянин України, який на день призначення досяг віку 40 років, має вищу юридичну освіту і стаж практичної, наукової або педагогічної роботи за фахом не менше ніж десять років.

Голова Конституційного Суду обирається шляхом таємного голосування із складу суддів строком на п'ять років на спеціальному засіданні Конституційного Суду.

Стаття 147. Судді Конституційного Суду при виконанні своїх повноважень є незалежними і підкоряються тільки Конституції України. Судді Конституційного Суду не може бути членом політичної партії, депутатом або сенатором, мати інший представницький мандат, займати будь-яку посаду в органах державної влади в установках та організаціях, у громадських об'єднаннях, в органах місцевого самоврядування, а також займатися іншою оплачуваною або підприємницькою діяльністю, орган наукової і викладацької.

Судді гарантовані недоторканістю.

Судді Конституційного Суду не може бути притягнуті до кримінальної відповідальності, затримані чи заарештовані без згоди Конституційного Суду, за винятком затримання під час скоєння ним злочину.

Стаття 148. Повноваження судді Конституційного Суду приймаються достроково у випадках:

- 1) його заяви про звільнення або відставку;
- 2) неможливості виконувати свої повноваження за станом здоров'я;
- 3) досягнення віку 70 років;
- 4) порушення ним вимог неспівсумності, які визначені статтею 147 Конституції;
- 5) порушення присяги;
- 6) рішення про дострокове припинення повноважень судді Конституційного Суду у випадках, передбачених пунктами 2, 4 і 5 цієї статті, а також у разі скоєння ним злочину, передбаченого у порядку особливих процедур, передбачених законом.

Стаття 149. До повноважень Конституційного Суду належать:

- 1) офіційне тлумачення Конституції і законів;
- 2) вирішення питань про відповідність Конституції:
 - законів та інших правових актів Національних Зборів;
 - морально-правових актів Автономії Крим;
 - актів Президента України;

— актів Кабінету Міністрів.

Ці справи розглядаються за поданням Президента України, не менше ніж 75 депутатів або 25 сенаторів; Верховного Суду України, уповноваженого Національних Зборів у правах людини, Генерального прокурора, Верховної Ради Автономії Крим.

3. Питання, визначені цим статтею, Конституційний Суд ухвалює рішення, які є обов'язковими до виконання на території України, остаточно і не можуть бути оскаржені.

Стаття 151. Конституційний Суд за зверненням Президента України або Кабінету Міністрів дає висновок про відповідність Конституції міжнародних договорів України, що вносять дії ратифікації.

За поданням Сенату Конституційний Суд дає висновок про дотримання конституційної процедури розслідування і розгляду справ про усунення Президента України в порядку відпущення.

Стаття 152. Закони та інші правові акти за рішенням Конституційного Суду визнаються неконституційними повністю або в певній частині, якщо вони не відповідають Конституції або була порушена визначена Конституцією процедура їхнього розгляду, ухвалення або набрання чинності.

Закони чи інші правові акти або їхні окремі положення, які вистають Конституційним Судом неконституційними, втрачають чинність з дня ухвалення рішення про їхню неконституційність.

Матеріальна, моральна шкода, завдані фізичній та юридичній особам неконституційними актами і діями, відшкодовуються державою.

Стаття 153. Порядок організації і діяльності Конституційного Суду; процедура розгляду справ визначаються законом.

РОЗДІЛ XIII ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КОНСТИТУЦІЇ

Стаття 154. Законопроект про внесення змін до Конституції може бути поданий до Національних Зборів Президентом України чи щільною третиною депутатів і третиною сенаторів.

Стаття 155. Конституція не може бути змінена, якщо зміни скасовують ці обмеження принципів єдності і гласності влад, спрямовані проти невідчужуваності територіальної цілісності України.

Конституція не може бути змінена в умовах нальовичого і воєнного стану.

Стаття 156. Законопроект про зміни до Конституції крім розділів I, III і XIII, схвалений більшістю від складу кожної з Палат Національних Зборів, визначеного Конституцією, вважається прийнятим, якщо ці статті не були затверджені Національними Зборами за його проголосування не менше ніж дві третини від складу кожної з Палат, визначеного Конституцією.

Стаття 157. Законопроект про зміни до Конституції Конституції I-го Засідання, III-го «Вибори» Референдуму і розділу XIII «Внесення змін до Конституції» вноситься до Національних Зборів Президентом України і за угоди його схвалення трьома чвертями від складу кожної з Палат, визначеного Конституцією, затверджується всеукраїнським референдумом, який призначається Президентом України.

Повторне внесення законопроєкту про зміни до Конституції до Національних Зборів з того ж питання можливе лише до Національних Зборів наступного скликання.

Стаття 158. Законопроект про зміни до Конституції з питання, яке розглядалося Національними Зборами і закон не був прийнятий, може бути внесений не раніше ніж через рік з дня прийняття рішення щодо попереднього законопроєкту.

Національні Збори не можуть протягом строку своїх повноважень змінювати ті ж самі положення Конституції.

Стаття 159. Законопроект про зміни і доповнення до Конституції розглядається Національними Зборами за наявності висновку Конституційного Суду щодо відповідності законопроєкту вимогам статей 155 і 158 Конституції.

РОЗДІЛ XIV ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 160. Конституція України набирає чинності з дня її прийняття.

Стаття 161. Діє прийняття Конституції є державним святом — Днем Конституції України.

Стаття 162. У день набрання чинності Конституцією України приймається дія Конституції України від 20 квітня 1978 року з наступними змінами і доповненнями: 1) втрачає чинність Конституційний Договір між Президентом України та Верховною Радою України «Про основні засади організації та функціонування державної влади і місцевого самоврядування в Україні на період до прийняття нової Конституції України» від 8 червня 1995 року.

РОЗДІЛ XV ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Закони та інші нормативні акти прийняті до набрання чинності цієї Конституції, є чинними у частині, що не суперечить Конституції.

2. Верховна Рада України після прийняття угодженого між сторонами Конституційного Договору тексту Конституції здійснює повноваження обов'язку Національних Зборів України ініціювати чинності цієї Конституції. З дня першого засідання новообраної Палати депутатів Національних Зборів Верховна Рада здійснює повноваження Палати депутатів, визначені цією Конституцією.

Інші органи державної влади, обрані чи призначені до прийняття цієї Конституції, здійснюють визначені нею повноваження протягом строку, на який вони були обрані чи призначені.

Сенат обирається протягом шести місяців з дня набрання чинності цієї Конституції.

Палата депутатів обирається у березні 1998 року.

3. Кабінет Міністрів України формується за відповідно до цієї Конституції протягом шести місяців після набрання нею чинності.

4. До формування судової системи України відповідно до статті 123 цієї Конституції Верховний Суд і Вищий арбітражний суд здійснюють свої повноваження відповідно до Закону України від 5 червня 1991 року «Про судову систему» та Закону України від 4 червня 1991 року «Про арбітражний суд».

Судді всіх судів України, обрані чи призначені до дня набрання чинності цієї Конституції, продовжують здійснювати свої повноваження згідно з чинним законодавством до закінчення строку, на який вони обрані чи призначені.

Судді Конституційного арбітражу закінчують у день набрання чинності цієї Конституції, продовжують здійснювати свої повноваження згідно з чинним законодавством до закінчення строку, на який вони обрані чи призначені.

5. Протягом шести місяців після набрання чинності цією Конституцією втрачає чинність існуючий порядок арешту, тримання під вартою і затримання осіб, піозорвану у скоєнні злочинів, а також провадження обшуку і огляду житла чи іншого володіння особи.

6. Голови державних адміністрацій після набрання чинності цією Конституцією набувають статусу глави державних адміністрацій згідно зі статтею 116 цієї Конституції, а після обрання голів іноземних рад — складають з себе повноваження голів цих рад.

7. Сільські, селищні, міські ради та їхні голови після набрання чинності цієї Конституції, здійснюють визначені нею повноваження до обрання нового складу цих рад у 1998 році.

Районні та обласні ради, обрані до набрання чинності цієї Конституції, здійснюють визначені нею повноваження до формування нового складу цих рад відповідно до статті 139 цієї Конституції.

Проект Конституції України

Подання членами Тимчасової спеціальної комісії з опрацювання проекту Конституції від фракції ВР України «Комуністи за соціальну справедливість і народовладдя»

(Початок на С. 3, 9-й стор.)

кож політична партія та інших осіб не допускається.

Право виборів в Україні як важлива ділячка політичної системи, беручи участь у виборах, сприяють виявленню політичної волі громадян. Через свої представники у виборних органах державної влади і самоврядування, засоби масової інформації та інші форми вони впливають на вироблення і здійснення політики держави, діючи в межах Конституції і законів України, виконують демократичні, політичні і правові функції. Членами політичних партій можуть бути лише громадяни України.

Законом визначаються права партій (коаліції партій), яка здобула перемогу на виборах, а також статус політичної опозиції.

Громадяни мають право на участь у професійній діяльності, створення з метою захисту їх трудових і соціально-економічних прав та інтересів. Професійні спілки є громадськими організаціями, що об'єднують громадян, певних спеціальностей, спеціалізуються на певній професійній діяльності. Професійні спілки утворюються без попереднього дозволу і на основі вільного вибору їх членів. Вже професійні спілки мають різні функції.

Ніхто не може бути примушений до вступу в будь-яке об'єднання і об'єднання у правах приналежності як не належності до політичної партії або іншого об'єднання громадян. Лише Конституцію України визначаються обмеження для громадян і членів партій приналежності до державних органів і служб.

Стаття 41. (Стаття 32)

Утворення і діяльність партій та громадських організацій, програмний поліс або політичний курс на зміну влади не є підставою для звільнення з посади, порушення суверенітету України, її територіальної цілісності, підірвання безпеки держави, незаконного захоплення державної влади, пропаганди війни, насильства, розпалювання міжквітності, расової ворожноби, заохочення на право і свободи людини, здоров'я населення, «збороняються».

Партії та громадські організації не можуть мати воєнних функцій.

Не допускається утворення і діяльність організаційних структур політичних партій в органах державної виконавчої та судової влади і виконавчих органах місцевого самоврядування, виборчих фінансових, а також на державних підприємствах, установах, навчальних закладах та інших державних організаціях.

Діяльність політичних партій, інших об'єднань громадян може бути заборонено лише в судовому порядку.

Стаття 42. (Стаття 33)

Громадяни України мають право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевому референдумі, виборі обранців до виборчих органів державної влади і органів місцевого самоврядування.

Громадяни України користуються рівним правом доступу до державної служби, а також служби в органах місцевого самоврядування.

Стаття 43. (Стаття 34)

Громадяни мають право збиратися мирно, без зброї і провадити збори, мітинги, походи і демонстрації, про проведення яких доповідати органам виконавчої влади чи місцевого самоврядування.

Обмеження цього права можуть визначатися за рішенням суду на підставі закону.

Стаття 44. (Стаття 35)

Громадяни мають право направляти індивідуальні чи колективні звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та інших посадових осіб, які зобов'язані розглянути звернення і дати мотивовану відповідь у встановлений законом термін.

Стаття 45. (Стаття 36)

Кожний має право волювати, користуватися і розпоряджатися своєю власністю та результатами своєї інтелектуальної і творчої праці.

Право власності на землю, набувається в порядку, визначеному законом.

Громадяни для задоволення своїх потреб можуть користуватися об'єктами права державної та комунальної (місцевональної) власності відповідно до законодавства.

Ніхто не може бути притягнутий до кримінальної відповідальності за виконання своїх обов'язків.

Примусове відчуження об'єктів права приватної власності може мати місце лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, визначених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості. Примусове відчуження об'єктів приватної власності з наступним повним відшкодуванням допускається лише за умов виняткової надзвичайної ситуації.

Конфіскація майна може застосовуватися виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, визначених законом.

Законом встановлюється виключно судовий порядок відчуження незаконно придбаного майна.

Використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам і гідності громадян, інтересам суспільства, бути засобом дискримінації за ознаками раси, національності, мови, результату чи природи якості землі.

Стаття 46. (Стаття 37)

Кожен має право на підприємницьку діяльність, якщо не заборонено законом.

Правовий статус юридичних осіб, створених громадянами для здійснення підприємницької діяльності, визначається законом.

Засобом заборониється поширення діяльності підприємств, посадових осіб органів державної влади і органів місцевого самоврядування.

Держава сприяє здоровій конкуренції у підприємствій діяльності. Не допускається зловживання монополіями, становленими на підставі неправдивої об'єктивної конкуренції та недобросовісної конкуренції. Вилучи між монополіями визначається законом.

Держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпекою продукції, усіх видів для обслуговування, сприяє діяльності громадських об'єднань споживачів.

Стаття 47. (Стаття 38)

Громадяни мають право на працю, що включає гарантоване державою забезпечення зарплати собі на життя, працю, як громадянин вільно обирає або на яку вільно погоджується, а також право на рівню оплату за рівню працю без будь-якої дискримінації.

Держава створює умови для реального здійснення громадянами цього права, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізує програм створення робочих місць, здійснює освітньо-науковий, навчальний, підготовчий і перепідготовчий працівників відповідно до суспільних потреб.

Використання примусової праці забороняється. Не допускається як примусової роботи, безпечення вказівки про відмову чи альтернативну службу, а також роботи чи служби, що вимагає від якоїсь особи за виконання служб або відповідно до законів про надзвичайний і воєнний стан.

Кожний має право на надійну безпеку і здоров'я умови праці, що відповідають встановленому державою вимогам безпеки і гігієни на справедливому винагороду за працю не менше офіційно встановленого прожиткового мінімуму, який має гарантувати державою.

Забороняється використання праці жінок і неповнолітніх на небезпечних для їх здоров'я роботах. Забезпечується особливими умовами охорони праці жінок під час вагітності і після пологів, праці неповнолітніх, осіб з обмеженою працездатністю, а також осіб, зайнятих на особливо важких роботах, і тих, що працюють на шкідливих для здоров'я або небезпечних для життя виробництвах.

Громадянам гарантується захист від незаконного звільнення та переселення на інші роботи без законних підстав чи згоди працівника.

Стаття 48. (Стаття 39)

Ті, хто працюють, мають право на strike для захисту своїх економічних і соціальних інтересів.

Порядок здійснення цього права визначається законом з урахуванням необхідності забезпечення національної безпеки, охорони здоров'я, прав і свобод інших людей, безперервної роботи основних систем.

Ніхто не може бути примушений до участі або неучасті у strike.

Заборова strike можлива лише на підставі закону.

Стаття 49. (Стаття 40)

Кожен, хто працює, має право на відпочинок. Максимальна тривалість робочого часу, яка не може перевищувати 40 годин на тиждень, мінімальна тривалість відпочинку та окремих відпочинкових днів, вихідних і святкових днів, скорочена тривалість роботи у нічний період, а також інші умови здійснення цього права визначаються законом.

Держава посприяє вивченню політики, спрямованої на зменшення тривалості робочого дня і робочого тижня.

Стаття 50. (Стаття 41)

Громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на матеріальне забезпечення у випадку втрати здатності до трудової діяльності, старості, інвалідності, втрати годувальника, у разі безробіття та в інших передбачених законом випадках притягати заборони до кинування з незалежних від громадян причин.

Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків підприємств, установ та інших організацій, бюджетних та інших державних соціальних закладів, створених з метою страхування громадян, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними, наданням допомоги громадянам похилого віку у подоланні самотності і

соціальної ізоляції, сприянням послесильній участі у суспільному житті.

Пенсії, інші види соціальної виплати та допомоги, які є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівнозначне життя не меншій від прожиткового мінімуму встановленого законом.

Ремісій пенсії за виконання встановленої відповідно до трудового внеску громадянина в дохід держави.

Стаття 51. (Стаття 42)

Кожен має право на житло — будувати, купувати у власність чи користуватися впровадженням житлом у будинках державного, муніципального або індивідуального житлового фонду.

Громадянам, які працюють на підприємствах і в організаціях загальнонародного (державної) і муніципальної власності, і тим, хто потребує соціального захисту, житло надається державою чи місцевим самоврядуванням безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону.

Реалізація права на житло забезпечується розвитком і охороною державного і громадського житлового фонду, здійсненням державних та регіональних програм будівництва впровадження житлового фонду, наданням і надбавкам до індивідуального житлового будівництва, наданням пільг для молодих сімей, встановленням громадського контролю за справедливим розподілом житлової площі, регулюванням з боку держави розмірів площі житла, комунальних послуг.

Ніхто не може бути примусово позбавлений житла іншим, як за рішенням суду на підставі закону.

Стаття 52. (Стаття 43)

Кожен має право на такий життєвий рівень, який потрібен для підтримання здоров'я і добробуту його самого і сім'ї. Мінімальний життєвий рівень, що включає витрати на харчування, одяг, житло, освіту, лікування, планове відшкодування медичних витрат та необхідне соціальне обслуговування і інше, визначається законом.

Стаття 53. (Стаття 44)

Кожен має право на охорону здоров'я та медичну допомогу, медичне страхування.

Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних установах охорони здоров'я існуюча мережа яких не може скорочуватися, медична допомога, профілактичне обслуговування, лікування, планове відшкодування здоров'я здійснюється безоплатно. Держава діє про розширення розвіток і раціональне розміщення державних і комунальних лікувальних, фармацевтичних та оздоровчих установ, забезпечення виробничих і життєвих об'єктів державних закладів, сприяє розвитку приватних лікувальних закладів.

Держава підтримує про розвиток фізичної культури і спорту, забезпечує санітарно-епідеміологічне здоров'я населення.

Заборонається дитяча праця, не пов'язана з навчанням і трудовим виконанням.

Стаття 54. (Стаття 45)

Кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля, відшкодування завданої порушенням його права шкоди.

Кожному гарантується право вільного доступу до інформації про стан довкілля, якість харчових продуктів і предметів побуту, а також право на повільний доступ до цієї інформації.

Ця інформація ніким не може бути заперечена.

Стаття 55. (Стаття 46)

Шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки і чоловіка. Він є суверенним і рівноправним відношенням між рівні права і обов'язки. Батьки зобов'язані утримувати до повноліття дітей, народжених як у шлюбі, так і поза шлюбом, якщо не мають бажання виховувати ними самими або судом.

Повна відповідальність батьків підлягає про всіх непрацездатних дітей.

Син'я, дитинство, материнство і батьківство перебувають під охороною держави.

Стаття 56. (Стаття 47)

Діти рідні у батьків не мають жодного виду пошани, а також від них, народжених від шлюбу чи поза шлюб.

Будь-яке насильство над дитиною та експлуатація дитини забороняються законом.

Утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладаються на державу. Держава зобов'язує і підтримує батьківський догляд своїх дітей.

Стаття 57. (Стаття 48)

Кожен має право на освіту.

Повна загальна освіта є обов'язковою.

Держава гарантує право на освіту, забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої та професійної освіти, планової класифікації в державних і комунальних навчальних закладах. Громадяни мають право безоплатно одержати вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі.

Мережа державних і комунальних навчальних і дошкільних закладів не може скорочуватися. Громадянам, які належать до національних

меншин, гарантується відповідно до закону право на навчання рідною мовою та вивчення рідної мови в державних і комунальних навчальних закладах.

Стаття 58. (Стаття 49)

Кожний громадянин має право власності на результати власної інтелектуальної праці. Ніхто не може використовувати їх без його згоди за винятками, визначеними законом.

Громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, вільні авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різноманітними інтелектуальною діяльністю.

Культура спадщина охороняється законом.

Державна вживає заходів до повернення в Україну культурних цінностей народу, що опинилися за її межами.

Стаття 59. (Стаття 50)

Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

Кожному гарантується право на оскарження в судовому порядку рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, службових та посадових осіб. Громадянам гарантується справедливий і публічний розгляд їхніх справ. Кожен має право звернутися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної ради України по правах людини.

Кожен має право звертатися за захистом своїх прав і свобод до судів чи інших установ Організації Об'єднаних націй та Ради Європи.

Кожен має право бути вичисленим не забороненим законом засобом захисту своїх прав і свобод від порушень і протиправних посягань.

Стаття 60. (Стаття 51)

Кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи місцевого самоврядування матеріальних і моральних збитків, завданих незаконними рішеннями, діями або бездіяльністю органів державної влади і органів місцевого самоврядування чи їхніх посадових осіб під час здійснення ними своїх обов'язків.

Стаття 61. (Стаття 52)

Гарантується право кожного знати свої права і обов'язки.

Закони та інші нормативні акти, що визначають права і обов'язки громадян, мають бути доведені до населення.

Закони та інші нормативні акти, що визначають права і обов'язки громадян і не доведені до громадян у порядку, визначеному законом, є недійсними.

Стаття 62. (Стаття 53)

Закон не має зворотньої дії та винятком випадків, коли він може мати або скасовує відповідальність особи.

Ніхто не може нести відповідальність за діяння, які під час їх вчинення не визнавалися законом як протиправні.

Стаття 63. (Стаття 54)

Кожен має право на юридичну допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен з вільним у виборі захисника своїх прав.

Для забезпечення права на захист від незаконних та надання юридичної допомоги у виробничих справах у судах та інших державних органах ліс інститут адвокатури.

Стаття 64. (Стаття 55)

Ніхто не зобов'язаний виконувати описливо законні розпорядження, які накладаються на громадян.

Ніхто не зобов'язаний несильно злочинного розпорядження чи наказу накласти юридична відповідальність.

Стаття 65. (Стаття 56)

Ніхто не може бути дачі притягнений до юридичної відповідальності за діями і те саме протиправними.

Юридична відповідальність особи має індивідуальний характер.

Стаття 66. (Стаття 57)

Особа вважається невинуватим у скоєній злочині, доки її не буде доведено в законному порядку і встановлена обвинуваченням вироском суду, що набрав законної сили.

Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість.

Звинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на примусі. Усі сумніви щодо доведеності вини особи трактується на її користь.

Ніхто не може бути притягнутий кримінальному покаранню іншим, як за вироском суду.

У випадку скасування судового вироків як неправосудного рішення відшкодувати матеріальну і моральну шкоду, завдану бездіяльними засудженими.

Стаття 67. (Стаття 58)

Особа не може відповідальності за відмову давати свідчення або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, кою яких визнається за скоєним.

Підоарештований, звинувачуваний чи підсудний має право на захист.

Засуджений користуватися всіма правами людини і громадянина, за винятком обмежень, які визначені законом і встановлюються вироком суду.

Стаття 68. (Стаття 60)
Конституційній праві і свободі людини не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією.

В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначеним терміну дії цих обмежень. Не можуть бути обмежені права і свободи, передбачені Статтями 27 (19), 29 (20), 32 (23), 33 (24), 44 (5), 51 (3), 53 (46), 56 (47), 59 (30), 60 (51), 61 (52), 62 (53), 63 (54), 64 (57), 65 (56), 66 (37), 67 (58) цієї Конституції.

Стаття 69. (Стаття 64)
Кожна людина має неухильно додержуватися Конституції і законів України, не зазігати на права і свободи, чужі і гідність інших осіб.

Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності.

Стаття 70. (Стаття 61)
Всіма громадянами України несе військову службу відповідно до закону.

Стаття 71. (Стаття 62)
Кожна зобов'язана добровільно ставитися до рідної мови, пошукати мови інших народів, не завдаючи шкоди культурній спадщині, природі, виконувати заповіді нащадкам.

Стаття 72. (Стаття 63)
Кожна людина має сплатити податки і збори в порядку і розмірах, визначених законом.

Розділ 3.

Народне волевиявлення

Стаття 73. (Стаття 65)
Народне волевиявлення здійснюється через всеукраїнське обговорення найважливіших питань державного життя, виборів, референдуму, та інші форми референдуму.

Організації і проведення виборів та референдуму покладені на Центральну виборчу комісію, окружні, територіальні та дільничні комісії, які утворюються відповідними Радами народних депутатів на основі прямих виборів із виборчих партій та інших об'єднань громадян.

Закон визначає порядок організації та проведення виборів, референдуму, всеукраїнського обговорення питань державного життя.

Стаття 74. (Стаття 66)
Вибори до представницьких органів державної влади і органів місцевого самоврядування проводяться з установленою законом періодичністю на основі загального, рівного і прямого виборчого права при загальному виборчому та забезпеченні вільного висунення кандидатів від політичних партій, а також виборців у трудових колективах, за місцем проживання, навчання, військової служби. Участь у виборчих є правом і моральним обов'язком громадян.

Голосування є обов'язком. Виборцям гарантується вільне волевиявлення. Вибори до Верховної Ради України та інших представницьких органів державної влади проводяться за змішаною системою: до законодавчих виборчих округів за мажоритарною системою при забезпеченні певних незалежних кандидатів та по багатомандатних виборчих округах на основі пропорційного представництва політичних партій (виборчих об'єднань, партійно-партійних списків (списки від виборчих об'єднань)).

Стаття 75. (Стаття 66)
Право голосу на виборах і референдумі мають громадяни України, які на день їх проведення досягли 18 років.

Не мають права голосу громадяни, визнані судом недієздатними.

Рестрація виборців здійснюється за системою постійних списків.

Відомості про обмеження та інші вимоги до кандидатів на виборні посади, а також можливості обмеження для обрання до державних органів влади встановлюються Конституцією і законами України.

Громадянин може бути обраний лише до одного представницького органу державної влади.

Стаття 76. (Стаття 67)
Вибірчий кампанія проводиться на засадах свободи апеляції як за, так і проти кандидатів; неупередженості до кандидатів з боку державних органів і установ та їх посадовців, забезпечення державної і громадської інформації за відсутності впливу на виборчу кампанію; юридичної відповідальності винних у порушенні виборчого закону та за закликом до бойкоту виборів.

Стаття 77. (Стаття 68)
Всеукраїнський референдум, а також всеукраїнське опитування (доповідний референдум) з окремих питань законодавства призначається Верховною Радою України, а в випадку, передбаченому пунктом 6 цієї статті Конституції України – Президентом України.

Всеукраїнський референдум за народною ініціативою проголошується Верховною Радою України на вимогу не менш як трьох мільйонів громадян, які мають право голосу, за умови, що підписи громадян, які вносять пропозицію, не менше ніж у двох третинах областей і не менше 50 тисяч підписів у кожній.

Проект запису і рішення вважається ухваленим, якщо за нього проголосувало понад половину

всередині народом, якщо за них на всеукраїнському референдумі понад більшість голосів виборців, зареєстрованих на день голосування.

Стаття 78. (Стаття 69)
Виключно всеукраїнським референдумом вирішуються питання про назву держави, характер суспільно-політичного ладу, форму державного устрою, державну символіку, зміну території України, адміністративну Україну до будь-яких міжнародних політичних, економічних і військових союзів та про вихід з них.

Референдум не допускається щодо законопроектів з питань політики, бюджету та про амністію.

З питань місцевого життя можуть проводитися місцеві референдуми (опитування).

Стаття 80. (доповлено)
Народ здійснює законодавчу ініціативу шляхом всеукраїнських виборів до Верховної Ради України відповідного законопроєкту.

Законопроєкт вноситься від імені не менше ніж 200 тисяч громадян, які мають право голосу. Законопроєкт про зміни і доповнення до Конституції України вноситься від імені не менше однієї мільйона громадян, які мають право голосу.

Порядок утворення ініціативних груп та проведення зборів підписів регулює закон.

Розділ 4.

Верховна Рада України

Стаття 81. (Стаття 71)
Найвищим представницьким органом і законодавчим законодавчим органом в Україні є Верховна Рада України.

Стаття 82. (Стаття 73)
Верховна Рада України складається з 450 народних депутатів України, які обираються строком на чотири роки, який має право голосу і просякне на території України протягом останніх п'яти років.

Народні депутати України може бути громадянин України, котрому на день голосування виповнилося 18 років, який має право голосу і проживає на території України протягом останніх п'яти років.

Повноваження депутата виступають Конституцією та законом про статус народного депутата України.

Стаття 83. (Стаття 75)
Чергові вибори народних депутатів України відбуваються в останню неділю березня четвертого року повноважень. Верховною Радою України.

Повноваження виборів на народних депутатах продовжуються протягом 60 днів з дня дострокового припинення повноважень. Верховною Радою України.

Порядок проведення виборів визначається законом.

Стаття 84. (Стаття 76)
Народні депутати України здійснюють свої функції на постійній основі.

Народні депутати України не можуть мати інших представницьких мандатів та перебувати на державній службі.

Вимоги несумісності мандата депутата з іншими видами діяльності визначаються законом.

Стаття 85. (Стаття 79)
Народні депутати України гарантуються недоторканістю.

Депутати юридично не відповідають за результати голосування.

Народні депутати України не можуть бути затримані, заарештовані без згоди Верховної Ради України до винесення вироку судом.

Стаття 86. (Стаття 80)
Повноваження народних депутатів України припиняються одночасно з припиненням повноважень. Верховною Радою України.

Повноваження народного депутата України припиняються достроково у випадках:

- 1) складання повноважень за його особистою волею;
- 2) складання дострокового виборчого мандату політичною партією, від якої він обраний;
- 3) наявності вимоги щодо несумісності мандата депутата з іншими видами діяльності;
- 4) винесення судом нього обвинувального вироку суду;
- 5) визнання його судом недієздатним або безвісно відсутнім;
- 6) втрати ним громадянства України або виходу на пенсію проживання за межами України;
- 7) смерті.

Порядок дострокового припинення повноважень депутата приймається Верховною Радою України більшістю від її складу. Порядок виключення депутата виборчим чи політичним партією визначається законом.

Стаття 87. (Стаття 81)
Верховна Рада України є правомочною за умови обрання не менше двох третин від її складу.

Верховна Рада України працює сесією. На першій сесії Верховна Рада України обирається не пізніше ніж на тридцять день після виборів.

Перше засідання Верховної Ради України відкриває старший за віком депутат.

Порядок роботи Верховної Ради України визначається Конституцією та Законом про Регламент Верховної Ради України.

Стаття 88. (Стаття 82)

Чергові сесії Верховної Ради України починаються першого виторка другого і першого виторка кожного року.

Позачергові сесії Верховної Ради України із зазначеним порядком денним скликаються Президентом Верховної Ради України на вимогу не менше третини депутатів від складу Верховної Ради України або на вимогу Президента України.

У разі закінчення воєнного чи надзвичайного стану Верховною Радою України збирається у дводенний строк без скликання.

У випадку закінчення строку повноважень Верховною Радою України під час воєнного чи надзвичайного стану її повноваження продовжуються до дня першого засідання першої сесії Верховної Ради України після закінчення строку припинення воєнного чи надзвичайного стану.

Стаття 89. (Стаття 83)
Засідання Верховної Ради України проводяться відкрито. Закриті засідання проводяться за рішенням більшості конституційного складу Верховної Ради України.

Рішення Верховної Ради України приймаються виключно на її засіданнях шляхом голосування.

Голосування на засіданнях Верховної Ради України здійснюється депутатами особисто.

Стаття 90. (Стаття 84, 85, 87)
До повноважень Верховної Ради України належать:

- 1) прийняття Конституції України, внесення змін до неї в порядку, передбаченому розділом 13 цієї Конституції;
- 2) прийняття з власної ініціативи чи з ініціативи не менш як трьох мільйонів громадян рішення про проведення всеукраїнського референдуму, крім референдуму про дострокове припинення повноважень. Верховною Радою, ототожнення референдуму;
- 3) прийняття законів, кодифікація законодавства;
- 4) офіційне тлумачення Конституції і законів України;
- 5) укладання угоди на обов'язковий міжнародних договір України та денонсації міжнародних договорів України;
- 6) прийняття Державного бюджету, контроль виконання Державного бюджету, затвердження закону про висхідність бюджету;
- 7) призначення виборів народних депутатів України та місцевих Раб народних депутатів;
- 8) призначення виборів Президента України у строки, передбачені Конституцією;
- 9) затвердження акту про обрання Президента України, прийняття від нього присяги. Прийняття відставки Президента;
- 10) розгляд щорічних та позачергових доповідей Президента України про внутрішні і зовнішні справи;
- 11) затвердження вето щодо актів Президента України;
- 12) прийняття рішення про дострокове припинення повноважень Президента України у зв'язку з неможливістю виконання ним своїх обов'язків за станом здоров'я у порядку, визначеному статтею 110 (108) Конституції;
- 13) усунення Президента України з поста в порядку, визначеному статтею 111 (109) Конституції;
- 14) Верховна Рада України може оголосити всеукраїнський референдум про дострокове припинення повноважень Президента України. В разі коли вибори не відбуваються, він проголошує або коли референдум не відбувається, Верховна Рада України саморозпускається;
- 15) надання згоди на призначення та звільнення Президентом України. Прем'єр-міністра, заступника Прем'єр-міністра, міністра закордонних справ, оборони, фінансів, юстиції, внутрішніх справ та голови Державного комітету у справах охорони державного кордону і Державного митного комітету;
- 16) розгляд і прийняття рішення щодо схвалення програм діяльності Кабінету міністрів України;
- 17) здійснення контролю за діяльністю Кабінету міністрів України відповідно до Конституції;
- 18) затвердження кандидатур на посади: голови економічного, науково-технічного, соціального і національно-культурного розвитку, охорони довкілля;
- 19) затвердження рішень про надання Української позиції економічної допомоги іншим державам, міжнародним організаціям та про одержання Україною позиції від інших держав, банків та міжнародних фінансових організацій, які не передбачені державним бюджетом, та інших заходів кредитування за їх ініціативою;
- 20) затвердження загальної структури, чисельності Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства, а також Служби безпеки України;
- 21) надання згоди на призначення та звільнення голови Служби безпеки України;
- 22) призначення на посаду і звільнення з посади голови та членів Раціональної палати;
- 23) призначення на посаду та звільнення з посади Уповноваженого Верховної Ради України у правах людини; затвердження його щорічних доповідей про стан захисту прав і свобод людини в Україні;
- 24) призначення на посаду та звільнення з посади голови правління Національного банку України; затвердження складу Рад Національного банку України;

25) призначення третини складу Конституційного суду України;

26) призначення та звільнення Генерального прокурора України;

27) призначення та звільнення Голови Анти-монопольного комітету, Голови Фонду державного майна, Голови Національного суду з питань радіокомунікацій і телебачення;

28) призначення складу та припинення повноважень Ради Національної свободи преси;

29) призначення судів;

30) призначення чи обрання на посади, звільнення з посад, надання згоди на призначення та звільнення з посад інших вишків, передбачених Конституцією, інших органів державної влади;

31) оголошення про надання Президента України статусу війни і укладання мир, скликання Рішення Президента України про використання Збройних Сил України та інших військових формувань і їхньої зброї, артилерії, ракет;

32) схвалення рішення про надання військовій допомозі іншим державам, про направлення підрозділів Збройних Сил України до інших країн, чи допуск підрозділів збройних сил інших держав до території України;

33) затвердження протягом двох днів з моменту звернення указів Президента України про запровадження воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях, про заступництво в частині мобілізації, оголошення окремих місцевостей зоною екологічного лиху;

34) утворення і ліквідації районів, встановлення і зміна меж районів і міст, віднесення населених пунктів до категорії міст, намішування і ліквідація меж населених пунктів;

35) заслуховування звітів органів, які утворює або обирає Верховна Рада України, а також посольств і консулів, які призначає, обирає чи затверджує Конституція Верховна Рада України;

36) згоди на Присягу Президента України на основі рішення, прийнятого не менш ніж однією третиною конституційного складу Верховної Ради України на вимогу народного депутата України, комітету чи групи депутатів;

37) дострокове припинення повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим при наявності висновку Конституційного суду про порушення нею Конституції або законів України;

38) затвердження актів про оголошення воєнного стану в окремих районах, містах, районах, обласних Раб народних депутатів у разі порушення ними Конституції або законів України;

39) затвердження актів про оголошення воєнного стану в окремих районах, містах, районах, обласних Раб народних депутатів у разі порушення ними Конституції або законів України;

40) прийняття не менш ніж двома третинами конституційного складу Верховної Ради України рішення про саморозпуск;

41) затвердження контртуру та структури апеляції Верховної Ради України;

42) Верховна Рада України виступає суб'єктом парламенту (законодавчої влади); Верховна Рада України затверджує перелік об'єктів права державної власності, що підлягають приватизації, визначає правові засади приватизації об'єктів права державної власності;

43) затвердження актів про оголошення воєнного стану в окремих районах, містах, районах, обласних Раб народних депутатів у разі порушення ними Конституції або законів України;

Стаття 91. (Стаття 86)
Народні депутати України на сесії Верховної Ради України мають право ініціювати із згодою на обрання Верховною Радою України, до Кабінету міністрів України, до інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також до керівників підприємств, установ, організацій, підприємств, установ і організацій місцевого самоврядування і форм власності. Керівники органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій місцевого самоврядування народного депутата про результати розгляду його запити.

Стаття 92. (Стаття 86)
Верховна Рада України може на пропозицію не менше третини депутатів розглянути питання про складання Кабінету міністрів України та прийняти більшість голосів Верховною Радою України, визначеною Конституцією, постанову про надання Кабінету міністрів України.

Питання про відповідальність Кабінету міністрів України перед Верховною Радою України протягом року після схвалення програми діяльності Кабінету міністрів України.

Стаття 93. (Стаття 88)
Верховна Рада України обирає я своєю складу Голову Верховної Ради України, першого заступника та заступників Голови Верховної Ради і відклимає їх.

Голова Верховної Ради України:

- 1) веде засідання Верховної Ради України;
- 2) представляє Верховну Раду України у зносинах з іншими органами державної влади України та іншими державами;
- 3) організує роботу апарату Верховної Ради України, призначає та звільняє відповідальних працівників апарату.

(Продовження на 12–14-й стор.)

Проект Конституції України

Поданий членами Тимчасової спеціальної комісії з опрацювання проекту Конституції від фракції ВР України «Комуністи за соціальну справедливість і народовладдя»

(Початок на с. 9, 9—11-й стор.)

Голова Верховної Ради України здійснює свої повноваження, перебічає Конституцію, у порядку, визначеному законом про Регламент Верховної Ради України.

Стаття 94. (Стаття 89).

Верховна Рада України формує з числа народних депутатів склад визначених нею комітетів, об'єднань цих комітетів.

Комітети Верховної Ради здійснюють законопроектну роботу, готують і попередньо розглядають питання, що віднесені до повноважень Верховної Ради України.

Верховна Рада України у межах своїх повноважень може утворити тимчасові спеціальні комісії для підготовки і попереднього розгляду питань.

Тимчасові спеціальні комісії утворюються за проханням розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес, якщо за їх утворення проголосовано не менше трети від складу Верховної Ради України, визначеного Конституцією.

Органи складають і сукупно не пов'язані висновками і рекомендаціями своїх спеціальних комісій.

Організація і порядок діяльності комітетів Верховної Ради, тимчасових спеціальних і спеціальних комісій визначаються законом.

Голова Верховної Ради України, його заступники, спеціальні комісії Верховної Ради України, фракції утворять Президію Верховної Ради України.

Президія Верховної Ради є підпільним Верховної Ради України органом.

Президія Верховної Ради України:

1) скликає чергові та позачергові сесії Верховної Ради України;

2) організовує підготовку сесій Верховної Ради України;

3) координує діяльність комітетів Верховної Ради України;

4) сприяє народним депутатам України у здійсненні ними своїх повноважень, забезпечує їх необхідними дослідженнями й аналітичними матеріалами та інформацією;

5) організує проведення обговорення проектів законів України та інших актів Верховної Ради України;

6) забезпечує публікацію законів та інших актів Верховної Ради України, видання збірників законодавчих актів;

7) спрямовує діяльність Інституту законодавства Верховної Ради України.

Президія Верховної Ради України видає постанови з питань, віднесених до її підлягання.

Стаття 95. (Стаття 90).

Повноваження Верховної Ради України припиняються в день відкриття нового засідання Верховної Ради України нового скликання.

Стаття 96. (Стаття 91).

Верховна Рада України може прийняти резолюцію, оголошену за результатами всеукраїнського референдуму, оголошеного за ініціативою Президента чи за ініціативою не менше трети мільйонів виборців.

Стаття 97. (Стаття 92).

Верховна Рада України ухвалює закон, постанови та інші акти більшістю голосів від складу Верховної Ради України, визначеного Конституцією, за винятком випадків, передбачених Конституцією.

Стаття 98. (Стаття 93).

Виключно закон України визначаються:

1) закони внутрішньої, зовнішньої і оборонної політики, державної безпеки України;

2) закони про свободи людини і громадянина, гарантії прав і свобод; основні обов'язки громадян;

3) громадянство, правосуб'єктність громадян, статус біженців, іноземців і осіб без громадянства;

4) права національних меншин;

5) статус мов;

6) закони правового регулювання економічного та соціального розвитку держави;

7) закони про зовнішньоекономічну діяльність і митної справи;

8) правовий режим власності;

9) правові засади і гарантії підприємництва; правова конкуренція та антимонопольне регулювання;

10) державний бюджет і бюджетна система України; фінансове, грошове, цінне, кредитне, інвестиційне регулювання; засади кредитного режиму, спеціального регулювання; засади розуміння держави зовнішнього боргу; валюти, проби, ваги, метричності, міри і карабування металу, виробку випуску та експлуатації металевих піпів, напів, їх ваги та метричності;

11) оцінювані статі, міри і часу, порядок визначення стандартів;

12) засади землеробства і використання природних ресурсів, морської економічної зони, континентального шельфу, освоєння космічного простору, організації та експлуатації енергосистем;

13) засади регулювання демографічних та міграційних процесів;

14) засади утворення і діяльності політичних партій, інших громадських об'єднань, засоби масової інформації;

15) організації і порядок проведення виборів та референдумів;

16) організації і порядок діяльності Верховної Ради України, статус депутатів;

17) основні організації і діяльності органів виконавчої влади, державної служби, організації державної статистики та інформації;

18) судоправство, судочинство, статус суддів, судової експертизи, організації і діяльність прокуратури, слідства, нотаріату, органів і установ виконання покарань; основні організації і діяльності адвокатури;

19) діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальності за них; засади цивільно-правової відповідальності;

20) територіальний устрій України;

21) засади місцевого самоврядування;

22) утворення і порядок функціонування військових та інших спеціальних збройних, що мають економічні та міграційні функції, відомств військових збройних сил і забезпечення громадського порядку;

23) порядок реєстрації державних колоній;

24) порядок наглядання підпільних збройних сил України до інших країн та допуску підпільних збройних сил іноземних держав на територію України;

25) застосування і порядок використання та захисту державних символів;

26) статус статусу України, спеціальний статус інших міст;

27) правовий режим воєнного і надзвичайного стану, надзвичайних екологічних ситуацій;

28) засади державної безпеки;

29) засади націоналізації;

30) засади встановлення військового стану, дипломатичних рангів та інших спеціальних звань;

31) державні свята;

32) державний герб України.

Стаття 99. (Стаття 94).

Право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України належить Президенту України, народним депутатам України, Генеральному прокурору України, Уповноваженому Верховної Ради України в Кримінальному Кабінеті Міністрів України, Верховній Раді Автономної Республіки Крим, Національному банку України, професійним спілкам в особі їхніх централних міжгалузевих керівних органів.

Стаття 100. (Стаття 95).

Президент України, записавшись свідченням, який не викладає, розглядається Верховною Радою України позачергово.

Стаття 101. (Стаття 96).

Закон підписує Голова Верховної Ради України і невідкладно наказує його Президенту України.

Президент України протягом п'яти днів після отримання закону складає та офіційно опублікує після цього закон, якщо тільки Верховної Ради України для погіршення розгляду.

У разі, коли Президент України протягом встановленого строку не повернув закон для повторного розгляду, закон вважається прийнятим Президентом України і має бути підписаний та офіційно опублікований.

Якщо під час повторного розгляду закон буде знову прийнятий Верховною Радою України більшістю від трети від складу Верховної Ради України, визначеного Конституцією, Президент України зобов'язаний його підписати і офіційно опублікувати протягом десяти днів.

Якщо наявна чинність після десяти днів з моменту офіційного опублікування закону, який не був підписаний самим законом, але не раніше дня його опублікування.

Стаття 102. (Стаття 97).

Верховна Рада України здійснює свої повноваження, перебічає Конституцію, у порядку, визначеному законом про Регламент Верховної Ради України.

Комітети Верховної Ради здійснюють законопроектну роботу, готують і попередньо розглядають питання, що віднесені до повноважень Верховної Ради України.

Верховна Рада України у межах своїх повноважень може утворити тимчасові спеціальні комісії для підготовки і попереднього розгляду питань.

Тимчасові спеціальні комісії утворюються за проханням розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес, якщо за їх утворення проголосовано не менше трети від складу Верховної Ради України, визначеного Конституцією.

Органи складають і сукупно не пов'язані висновками і рекомендаціями своїх спеціальних комісій.

Організація і порядок діяльності комітетів Верховної Ради, тимчасових спеціальних і спеціальних комісій визначаються законом.

Голова Верховної Ради України, його заступники, спеціальні комісії Верховної Ради України, фракції утворять Президію Верховної Ради України.

Президія Верховної Ради є підпільним Верховної Ради України органом.

Президія Верховної Ради України:

1) скликає чергові та позачергові сесії Верховної Ради України;

2) організовує підготовку сесій Верховної Ради України;

3) координує діяльність комітетів Верховної Ради України;

4) сприяє народним депутатам України у здійсненні ними своїх повноважень, забезпечує їх необхідними дослідженнями й аналітичними матеріалами та інформацією;

5) організує проведення обговорення проектів законів України та інших актів Верховної Ради України;

6) забезпечує публікацію законів та інших актів Верховної Ради України, видання збірників законодавчих актів;

7) спрямовує діяльність Інституту законодавства Верховної Ради України.

Президія Верховної Ради України видає постанови з питань, віднесених до її підлягання.

Стаття 95. (Стаття 90).

Повноваження Верховної Ради України припиняються в день відкриття нового засідання Верховної Ради України нового скликання.

Стаття 96. (Стаття 91).

Верховна Рада України може прийняти резолюцію, оголошену за результатами всеукраїнського референдуму, оголошеного за ініціативою Президента чи за ініціативою не менше трети мільйонів виборців.

Стаття 97. (Стаття 92).

Верховна Рада України ухвалює закон, постанови та інші акти більшістю голосів від складу Верховної Ради України, визначеного Конституцією, за винятком випадків, передбачених Конституцією.

Стаття 98. (Стаття 93).

Виключно закон України визначаються:

1) закони внутрішньої, зовнішньої і оборонної політики, державної безпеки України;

2) закони про свободи людини і громадянина, гарантії прав і свобод; основні обов'язки громадян;

3) громадянство, правосуб'єктність громадян, статус біженців, іноземців і осіб без громадянства;

4) права національних меншин;

5) статус мов;

6) закони правового регулювання економічного та соціального розвитку держави;

10) державний бюджет і бюджетна система України; фінансове, грошове, цінне, кредитне, інвестиційне регулювання; засади кредитного режиму, спеціального регулювання; засади розуміння держави зовнішнього боргу; валюти, проби, ваги, метричності, міри і карабування металу, виробку випуску та експлуатації металевих піпів, напів, їх ваги та метричності;

11) оцінювані статі, міри і часу, порядок визначення стандартів;

12) засади землеробства і використання природних ресурсів, морської економічної зони, континентального шельфу, освоєння космічного простору, організації та експлуатації енергосистем;

13) засади регулювання демографічних та міграційних процесів;

14) засади утворення і діяльності політичних партій, інших громадських об'єднань, засоби масової інформації;

15) організації і порядок проведення виборів та референдумів;

16) організації і порядок діяльності Верховної Ради України, статус депутатів;

17) основні організації і діяльності органів виконавчої влади, державної служби, організації державної статистики та інформації;

18) судоправство, судочинство, статус суддів, судової експертизи, організації і діяльність прокуратури, слідства, нотаріату, органів і установ виконання покарань; основні організації і діяльності адвокатури;

19) діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальності за них; засади цивільно-правової відповідальності;

20) територіальний устрій України;

21) засади місцевого самоврядування;

22) утворення і порядок функціонування військових та інших спеціальних збройних, що мають економічні та міграційні функції, відомств військових збройних сил і забезпечення громадського порядку;

23) порядок реєстрації державних колоній;

24) порядок наглядання підпільних збройних сил України до інших країн та допуску підпільних збройних сил іноземних держав на територію України;

25) застосування і порядок використання та захисту державних символів;

26) статус статусу України, спеціальний статус інших міст;

27) правовий режим воєнного і надзвичайного стану, надзвичайних екологічних ситуацій;

28) засади державної безпеки;

29) засади націоналізації;

30) засади встановлення військового стану, дипломатичних рангів та інших спеціальних звань;

31) державні свята;

32) державний герб України.

Стаття 99. (Стаття 94).

Право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України належить Президенту України, народним депутатам України, Генеральному прокурору України, Уповноваженому Верховної Ради України в Кримінальному Кабінеті Міністрів України, Верховній Раді Автономної Республіки Крим, Національному банку України, професійним спілкам в особі їхніх централних міжгалузевих керівних органів.

Стаття 100. (Стаття 95).

Президент України, записавшись свідченням, який не викладає, розглядається Верховною Радою України позачергово.

Стаття 101. (Стаття 96).

Закон підписує Голова Верховної Ради України і невідкладно наказує його Президенту України.

Президент України протягом п'яти днів після отримання закону складає та офіційно опублікує після цього закон, якщо тільки Верховної Ради України для погіршення розгляду.

У разі, коли Президент України протягом встановленого строку не повернув закон для повторного розгляду, закон вважається прийнятим Президентом України і має бути підписаний та офіційно опублікований.

Розділ 5.

Президент України

Стаття 105. (Стаття 101)

Президент України є главою держави, гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності України, додержання Конституції, прав і свобод людини та забезпечення громадської безпеки у суспільстві.

Президент України сприяє узгодженню у діяльності органів державної влади, як взаємодії з органами місцевого самоврядування.

Стаття 106. (Стаття 102)

Президент України обирається громадянином України строком на п'ять років на основі загальної, рівної і прямого виборчого права шляхом таємного голосування.

Президентом України може бути обраний громадянин України, не молодший тридцяти п'яти років і не старший шістдесяти п'яти років, який має право голосу, проживає в Україні протягом десяти останніх років перед днем виборчої реформи, володіє державною мовою.

Одна і та ж особа не може бути Президентом більше двох термінів.

Президент України не може мати інших представницьких мандатів, займати посади в органах державної влади, об'єднанні громад, а також займається іншою оплачуваною або підприємницькою діяльністю чи входить до складу керівного органу або наглядової ради будь-якого підприємства.

Президент України не може бути обраний повторно в останню неділю жовтня п'ятого року повноважень Президента. У разі дострокового припинення повноважень Президент України продовжує виконувати свої повноваження протягом п'яти років.

Порядок проведення виборів Президента України встановлюється законом.

Стаття 108. (Стаття 103)

Новообраний Президент України вступає на посаду з моменту його обрання народом на спеціальному засіданні Верховної Ради не пізніше тридцяти днів після обрання.

Привітання Президента України до присяги здійснює голова Конституційного суду України.

«Я, (ім'я та прізвище), волею народу обраний Президентом України, заступаю на цей високий пост, урочисто присягаю на вірність Україні. Зобов'язуюсь неухильно додержуватися Конституції і законів України, захищати суверенітет України, добити про блага Вітчизни і добробут її народу, обстоювати права і свободи громадян, виконувати свої високі обов'язки в інтересах усіх співвітчизників, підписавши авторитет України у світі».

Присягнувши, Президент України, обраний на позачергових виборах, складає присутній у відкритий строк присяги офіційного оголошення результатів виборів.

Стаття 109. (Стаття 104)

Венем Президента України окремостями за законом.

Президент України користується правом недержотворення на час виконання повноважень.

На посаду Президента України не може бути обраний громадянин, який перебуває у відношенні злочинної діяльності згідно з законом.

Стаття 110. (Стаття 105)

Проект Конституції України

Поданий членами Тимчасової спеціальної комісії з одрацювання проекту Конституції від фракції ВР України «Комуністи за соціальну справедливість і народовладдя»

(Початок на с. 9—13 із стор.)

міністр Автономної Республіки Крим. Голова Ради міністрів Автономної Республіки Крим призначається Верховною Радою Автономної Республіки Крим за погодженням із Президентом України.

Поновлення, порядок формування і діяльність Верховної Ради Автономної Республіки Крим визначаються Конституцією та законами України, нормативно-правовими актами Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

Президиум Автономної Республіки Крим здійснює судови, що належать до єдиної судової системи України.

Прокурор Автономної Республіки Крим призначається Генеральним прокурором України за погодженням з Верховною Радою Автономної Республіки Крим.

Стаття 144. (Додаткова)

Автономія Республіки Крим здійснює нормативне регулювання з питань:

- 1) високотехнологічного лісництва;
- 2) високотехнологічного, ремісничого і професійно-технічного навчання;
- 3) меліорації і харчування;
- 4) громадського будівництва, благодійності, благодійних фондів та промисловості;
- 5) містобудівництва і житлового господарства;
- 6) туризму, гірничої промисловості, ярмарків;
- 7) музеїв, бібліотек, театрів, історико-культурних заповідників, інших закладів культури;
- 8) транспорту загального користування, авіаційного, водного;
- 9) мисливства, рибальства;
- 10) санітарної і лікарняної служби.

У разі невідповідності нормативно-правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим Конституції та законам України Президент України може зупинити їхню дію з одночасним зверненням до Конституційного суду України.

Стаття 144. (Додаткова)

Діяльність Автономної Республіки Крим належить:

- 1) призначення виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, а також сільських, селищних, міських, районних Рад, затвердження та вибори виборчих округів Автономної Республіки Крим;
- 2) організація та проведення місцевих референдумів;
- 3) управління майном, що належить Автономній Республіці Крим;
- 4) розробка, затвердження, виконання бюджету Автономної Республіки Крим на основі своєї повноважень і бюджетної політики України;
- 5) розробка, затвердження та реалізація, у відповідності із загальнодержавним програмним, програмним соціально-економічним та культурному розвитку, національного природокористування, охорони навколишнього середовища Автономної Республіки;

- 6) вихідна статута містечок як курортів, встановлення зон санітарної охорони курортів;
- 7) участь у забезпеченні прав і свобод громадян, національної загрози, сприяння охороні правопорядку та громадської безпеки;
- 8) участь у формуванні, розвитку та розвитку державної і національної мови і культури на території Автономної Республіки; охорона і використання пам'яток історії і культури;
- 9) участь у розробці та реалізації державних програм розвитку депресивних територій;
- 10) інформування ведення наглядного стану та зон екологічного стану на території Автономної Республіки.

Законами України можуть бути делеговані Автономній Республіці Крим інші повноваження.

Стаття 142. (Стаття 137)

В Автономній Республіці Крим діє Представителю уряду України, статус якого визначається законом.

Автономна Республіка Крим може мати своє Представництво при уряді України.

Розділ 11.

Місцеве самоврядування

Стаття 143. (Стаття 138)

Місцеве самоврядування є правом територіальної одиниці — місцевої громади (добровільної об'єднання у сільську громаду декількох сіл), селища, міста, району, області — самостійно, під свою відповідальність, вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Місцеве самоврядування здійснюється громадою в порядку, визначеному законами, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські, районні, обласні Ради народних депутатів та їх виконавчі органи.

Сільські, селищні, міські Ради народних депутатів можуть за ініціативою мешканців створюва-

ти будинкової, вуличної, квартальної та інші органи самоврядування ініціативи, наділяючи їх частинною власністю компетенції, фінансів, майна.

Стаття 144. (Стаття 139)

У сільській, селищній, міській, районній, обласній Раді народних депутатів вводять депутати відповідної Ради, які обираються мешканцями села, селища, міста на основі загального, рівного, прямого виборчого права, шляхом загального голосування терміном на чотири роки.

Територіальні громади на основі загального, рівного, прямого виборчого права, шляхом загального голосування обирають голову Ради народних депутатів відповідної села (сільської громади), селища, міста районного підпорядкування, терміном на чотири роки, який очолює виконавчий орган Ради.

Голова районної, міської (міста обласного підпорядкування) та обласної Ради народних депутатів обирається відповідною Радою і очолює її виконавчий комітет.

Статус голови, депутатів Ради народних депутатів, виконавчих комітетів та їхніх повноважень, порядок утворення, реорганізації, ліквідації визначаються законом.

Стаття 145. (Стаття 140)

Матеріальний і фінансово-економічний містечко, територіальна одиниця і нерухоме майно, доходи, місцеві бюджети, інші кошти, землі, природні ресурси, що є у комунальній власності цієї переліки в користуванні територіальних громад сіл, селищ, міст, а також об'єкти іншої спільної власності, що перебувають в управлінні районної і обласної Рад.

Територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднуватися на договірних засадах об'єкти комунальної власності, а також кошти бюджетів для виконання спільних проєктів або спільного фінансування (утримання) комунальних організацій і установ, а також створювати для цього відповідні органи та служби.

Держава бере участь у формуванні доходів місцевого самоврядування.

Стаття 146. (Стаття 141)

Громади села, селища, міста безпосередньо через створені ними органи місцевого самоврядування управляють майном, що є у комунальній власності, закладати майно та контролювати виконання програм соціального, економічного та культурного розвитку, затверджують і контролюють виконання бюджетів відповідних адміністративно-територіальних одиниць; встановлюють місцеві податки і збори в порядку, визначеному законом, забезпечують проведення місцевих референдумів та реалізацію їх результатів; утворюють, реорганізують та ліквідують комунальні організації і підприємства, а також здійснюють контроль за діяльністю, виконанням інших питань місцевого значення, що визначені законом до їхньої компетенції.

Обласні та районні Ради народних депутатів затверджують і контролюють виконання програм соціального, економічного та культурного розвитку відповідних областей і районів, затверджують і контролюють виконання районних і обласних бюджетів, які формуються з коштів державного бюджету для їх розподілу між територіальними громадами або для виконання спільних проєктів та коштів, залучених на договірних засадах з місцевими бюджетами для реалізації спільних соціально-економічних програм, вирішують інші питання, визначені законом до їхньої компетенції.

Місцеве самоврядування не підлягає делегуванню законом окремі повноваження органів державної виконавчої влади.

Держава фінансує виконання державних повноважень у повному обсязі за рахунок коштів державного бюджету та шляхом фінансування з державного бюджету загальнодержавних податків у порядку, визначеному законом, передає органи місцевого самоврядування відповідні об'єкти державної власності.

Орган місцевого самоврядування з питань здійснення інших делегованих повноважень є підконтрольним відповідному органу державної виконавчої влади.

Стаття 147. (Стаття 142)

Орган місцевого самоврядування в межах повноважень, встановлених законами, приймає рішення, які є обов'язковими до виконання на відповідній території.

Рішення органів місцевого самоврядування унітарно виконуються в порядку, визначеному законом з мотивів повної невідповідності Конституції, законам України з одночасним зверненням до суду про визнання їх нечинними згідно із законом.

Стаття 148. (Стаття 143)

Інші питання організації місцевого самоврядування, діяльності та відповідальності його органів, а також припинення повноважень Рад народних депутатів у разі порушення ними Конституції і законів України визначаються законом.

Стаття 149. (Стаття 144)

Права місцевого самоврядування захищаються судом.

Розділ 12.

Конституційний суд України

Стаття 150. (Стаття 145)

Конституційний суд України вирішує питання про конституційність — відповідність законів та інших правових актів Конституції України.

Стаття 151. (Стаття 146)

Конституційний суд України складається з 18 суддів.

Президент України, Верховна Рада України та з'їзд суддів України призначають по 6 суддів Конституційного суду України.

Судді Конституційного суду України призначаються на 9 років без права на повторне призначення. При формуванні першого складу Конституційного суду половина складу обирається (за жеребкуванням) на повну назначеного строку.

Суддів Конституційного суду України може бути позбавлено України, який внаслідок небути в стажі роботи за фактом не менше ніж десяти років, володіє державною мовою і проживає в Україні протягом останніх десяти років.

Голова Конституційного суду України обирається загальним загальним голосуванням із складу суддів строком на 1 рік на спеціальному з'їзді Конституційного суду. Повторне обрання особи і тієї ж особи головою Конституційного суду не допускається.

Стаття 152. (Стаття 147, 148, 149)

На судді Конституційного суду України поширюються гарантії незалежності та незворотності, підстави звільнення з посади, передбачені статтею 126 (124) Конституції України, та вимоги щодо несумісності як посади в частині другій статті 127 (125) Конституції.

Стаття 153. (Стаття 150)

До повноважень Конституційного суду України належить:

— вирішення питань про відповідність Конституції:

- законів та інших правових актів Верховної Ради України;
- актів Президента України;
- актів Кабінету Міністрів України;
- нормативно-правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

Ці справи розглядаються за поданням Президента України, не менше ніж 45 народних депутатів України, Верховного суду України, Уповноваженого Верховної Ради України у правах людини, Верховної Ради Автономної Республіки Крим.

Конституційний суд України розглядає справи про конституційність законів та інших правових актів за скаргами громадян, якщо справа, з приводу якої він скаргиється, розглядалася загальними судами і остаточне судове рішення по ній прийнято Верховним Судом України і якщо громадянин вважає, що закон чи інший правовий акт, який було застосовано при вирішенні цієї справи, суперечить Конституції України.

З питань, визначених цим статтею, Конституційний суд України ухвалює рішення, які є остаточними і обов'язковими до виконання на території України, остаточно і не можуть бути оскаржені.

Стаття 154. (Стаття 151)

Конституційний суд за зверненням Верховної Ради України, Верховного Суду України або Кабінету Міністрів України дає висновок про відповідність Конституції міжнародних договорів України, що подаються Верховній Раді України для ратифікації.

За поданням Верховної Ради України Конституційний суд України дає висновок про додержання конституційної процедури розслідування і розподілу справ по усуненні Президента України в порядку статті 104 Конституції.

Стаття 155. (Стаття 152)

Закон та інші правові акти за рішенням Конституційного суду визнаються неконституційними повністю або в певній частині, якщо вони не відповідають Конституції або коли було порушено визначені Конституцією процедури розслідування, ухвалення чи набрання чинності.

Закон чи інші правові акти або їхні окремі положення, визнані Конституційним судом України неконституційними, утворюють частину законів ухвалення рішення про їхню неконституційність.

Матеріали і моральна шкода, завдані фізичним та юридичним особам актами і діями, які визнані неконституційними, відшкодовуються державою відповідно до закону.

Стаття 156. (Стаття 153)

Порядок організації і діяльності Конституційного суду України, процедура розгляду справ визначаються законом.

Розділ 13.

Внесення змін до Конституції

Стаття 157. (Стаття 154)

Законопроект про внесення змін до Конституції

може бути поданий до Верховної Ради України Президентом України, третією депутатів від конституційного складу Верховної Ради України, а також за ініціативою громадян у порядку, визначеному статтею 50 Конституції.

Стаття 158. (Стаття 155)

Законопроект про зміни до Конституції, крім розділів 1, 3, 12, схвалений більшістю складу Верховної Ради України, визначеного Конституцією, вважається прийнятим, якщо він підтриманий не менше ніж для третини від складу Верховної Ради України, визначеного Конституцією.

Стаття 159. (Стаття 156)

Законопроект про зміни до розділів Конституції 1 «Загальні засади», «Народне волевиявлення», 13 «Висесення змін до Конституції» за умови його схвалення трьома чвертями від складу Верховної Ради України, визначеного Конституцією, затверджується всеукраїнським референдумом.

Потрібне внесення законопроект про зміни до розділів 1, 3, 12 Конституції з того ж питання можливе при складі Верховної Ради України наступного скликання.

Стаття 160. (Стаття 157)

Конституція України не може бути змінена, якщо вона передбачає скасування чи обмеження прав і свобод людини і громадянина або коли вона спрямована на ліквідацію незалежності чи порушення територіальної цілісності України.

Конституція України не може бути змінена в умовах надзвичайного і воєнного стану.

Стаття 161. (Стаття 158)

Законопроект про зміни до Конституції України з питань, яке розглядалось Верховною Радою України і закон не був прийнятий, може бути внесені не раніше ніж через рік з дня прийняття рішення щодо повторного законопроект.

Верховна Рада України не може протягом строку своїх повноважень ініціювати змін її самі повноваження Конституції.

Стаття 162. (Стаття 159)

Законопроект про зміни і доповнення до Конституції України розглядається Верховною Радою України за умови відповідності законопроект вимогам статей 155 і 158 Конституції України.

Розділ 14.

Прийняті положення

Стаття 163. (Стаття 160)

Конституція України набирє чинності з дня її прийняття.

Стаття 164. (Стаття 161)

День прийняття Конституції України є державним святом — Днем Конституції України.

Розділ 15.

Перехідні положення

1. Законі та інші нормативні акти, прийняті до набрання чинності цієї Конституції, є чинними у частині, що не суперечить Конституції.

2. Вибори нового складу Верховної Ради України, Президента України, а також місцевих Рад народних депутатів проводиться не пізніше двох місяців після прийняття Конституції України.

3. Кабінет Міністрів України формується відповідно до цієї Конституції після обрання нового Президента України.

4. До створення судової системи України після набрання чинності цієї Конституції Верховним Судом України і Вищим антикорупційним Судом України здійснюють свої повноваження відповідно до чинного законодавства України.

5. Судді всіх судів України, обрані чи призначені після набрання чинності цієї Конституції, продовжують здійснювати свої повноваження згідно із чинним законодавством до закінчення строку, на який вони були призначені.

6. Судді, повноваження яких закінчуються в день набрання чинності цієї Конституції, продовжують здійснювати свої повноваження протягом шести місяців.

7. Голови місцевих державних адміністрацій після набрання чинності цієї Конституції втрачають статус уповноважених Кабінетом Міністрів України, згідно зі статтями 119, 116 цієї Конституції, а після обрання голів відповідних Рад народних депутатів — складають з своїх повноважень.

8. Сільські, селищні, міські Ради народних депутатів та їхні голви після набрання чинності цієї Конституції здійснюють визначені ними повноваження до обрання нового складу цих Рад.

9. Районні та обласні Ради народних депутатів, обрані до набрання чинності цієї Конституції, здійснюють визначені ними повноваження до створення нового складу цих Рад.

ЮНЕКС БАНК

Інформація про четверту емісію цінних паперів

А. Характеристика емітента

Фірмове найменування: Акціонерний комерційний банк «ЮНЕКС».

Місцевонаходження: 252070, Київ, вул. Почайнинська, 38/44.

Дата заснування: 3 грудня 1993 року.

Статутний фонд: 800.000.000.000 (вісімсот мільярдів) українських карбованців.

Мета діяльності: забезпечення комплексного кредитного, розрахункового, касового обслуговування підприємств, установ і організацій всіх форм власності.

Керівники Банку: Голова Правління — Купівірук Борис Борисович. Головний бухгалтер — Георгіна Тетяна Олександрівна.

Б. Опис ділової діяльності

«Юнексбанку»

Акціонерний комерційний банк «Юнекс» є правонаступником «Акціонерно-комерційного «Транскредбанку», який було зареєстровано в Національному банку України 3 грудня 1993 року за реєстраційним номером 216. Перереєстрацію банку здійснено в Національному банку України 15 жовтня 1995 року за № 216.

За час існування Банку:

— отримано Дозвіл Міністерства фінансів України за № 276 на здійснення діяльності з випуску й обігу цінних паперів;

— отримано Ліцензію Національного банку України за № 89 на роботу з банками країни Схід, отримано Ліцензію Національного банку України за № 36 на право здійснення операцій з валютними цінностями;

— отримано Ліцензію Національного банку України на проведення операцій із залучення та розміщення валютних коштів на міжнародних ринках та на здійснення валютних операцій на

міжнародних грошових ринках (затверджено Постановою Правління Національного банку України за № 106 від 5 травня 1996 року);

— отримало Дозвіл Міністерства фінансів України за № 88 на здійснення діяльності як депозитарію інвестиційного фонду чи інвестиційної компанії;

— отримало Ліцензію Фонду Державного майна України на здійснення банком посередницької діяльності з приватизаційними паперами за № 43;

— на 12.05.96 попередньо закладений статутний капітал Банку 800.000.000.000 (вісімсот мільярдів) українських карбованців повністю внесено, а заявлено 8.000.000 (вісім мільйонів) простих іменних акцій у безпаперовій формі повністю сплачено;

— створено філії Банку в Миколаєві, Кременчуку та Кривому Розі.

Фінансова політика Банку базується на принципах надійності, ефективності, прибутковості, оперативності, максимальної зручності для клієнтів.

В. Дані про емісію цінних паперів «Юнексбанку»

На загальних зборах акціонерів «Юнексбанку» від 12 травня 1996 року (протокол № 3) прийнято рішення про четверту емісію цінних паперів. Випрішено довести статутний фонд банку до 2.000.000.000.000 (двох трільйонів) українських карбованців. Збільшення статутного фонду Банку планувалося проводити шляхом випуску 12.000.000 (дванадцять мільйонів) простих іменних акцій у безпаперовій формі номінальною вартістю 100.000 (сто тисяч) українських карбованців кожна, (загальною номінальною вартістю 1.200.000.000.000 (двох трільйонів) українських карбованців, з розповсюдженням акцій за відкритою підпискою.

У разі, якщо підписка на акції перевищить розмір статутного фонду — рішення про прий-

няття чи відмову зайвої підписки будуть приймати загальні збори акціонерів Банку, у відповідності до ст. 30 Закону України «Про господарські товариства».

Число серій — 1 (IV-ІІІ); порядкові номери з 07195801 до 13195800. Одна проста іменна акція дає право голосу у вирішенні питань на загальних зборах акціонерів Банку за принципом: одна акція — один голос.

Власники простих іменних акцій отримують дивиденди за підсумками роботи Банку за рік у порядку, передбаченому Статутом Банку.

Засновникам та акціонерам Банку надається переважне право на придбання акцій за нової емісії.

Акціонери розпоряджаються своїми акціями відповідно до Статуту Банку.

Дата початку підписки на акції: 25 червня 1996 року, дата закінчення: 25 грудня 1996 року.

Залогований курс — згідно з номіналом.

Місце підписки та місце виплати дивідендів — Київ, вул. Почайнинська, 38/44.

Мета використання фінансових ресурсів, залучених від емісії — сплата статутного фонду Банку.

Г. Фактори ризику

Під час прийняття рішення про придбання акцій «Юнексбанку» треба враховувати фактори ризику, які можуть впливати на його діяльність:

— погіршення загальноекономічної ситуації в Україні;

— нестабільність політичного законодавства; — неспосібності рішень органів влади і управління щодо діяльності комерційних банків;

— відсутність умов для ефективного розвитку економіки України, порядку введення національної валюти;

— інші обставини, передбачені в умовах політичної та економічної кризи.

Офіційне представництво
Сукремльського чаюноцварного заводу
СП «Кротіф-Київ»
Результат
ТРУБИ та ФАСОННІ ЧАСТИНИ
ЧК-50, ЧК-100, ЧК-150
Гнучка система знижок!
У Києві: (044) 474-56-09, 474-72-00, 474-50-80
У Херсоні: (0552) 53-13-33

Преприятие
предлагает
Фильтр
для очистки
растительного масла
и осадка
Тел. (04143) 2-50-53;
ф. 2-47-01.

ОРГАНИЗАЦИЯ ПОКУПАЕТ
ПОМ И ОТХОДЫ
НЕРЖАВЕЮЩЕЙ СТАЛИ
ТЕЛ./ФАКС (044) 228-23-94

Школа соціальної роботи
Національного університету
«Кієво-Могилянська Академія»
оголошує набір
на 1996/7 навчальний рік
на такі цикли:

- Дворічна очна магістерська програма «Соціальна робота і соціальна політика». Приймаються особи, що мають вищу освіту в споріднених галузях (соціологія, психологія, педагогіка, медицина та ін.).
- Однорічний модульний (очно-заочний) цикл «Соціальна робота і соціальна політика» для викладачів вищих та середніх спеціальних університетів.
- Однорічний модульний (очно-заочний) цикл «Соціальна робота» для підготовки практиків суспільства.

Заручання відбувається за результатами співбесіди, які будуть проводитися 2-16 липня.

Для участі в конкурсі необхідно подати:

- заяву;
- копію диплома про освіту з додатком;
- визначку з трудової книжки;
- для рекомендацій листи;
- диплом про стан здоров'я (форма 286-У);
- паспорт (подати особисто);
- реферат (для аспірантів на магістерську програму).

Додаткову інформацію можна отримати за адресою:

254070 Київ, вул. Сковороди, 2, корп. 1, кім. 218, тел. 471-40-38.

Документи подаються до 5 липня на курси викладачів і практиків, до 5 липня на магістерську програму до приймальної комісії НаУКМА.

Jan & Co
GoldStar
Panasonic TEFAL
SHARP
PHILIPS
ДІЛЕР В СТРАНАХ БАЛТИЙ,
БЕЛОРУСІЙ,
УКРАЇНІ
І МОЛДОВІ
ОФІЦІАЛЬНИЙ ДІЛЕР
GoldStar в ЛІТВІ
Територія: Україна, Білорусія, Молдова
Офіс: Східний 30, Будинок 300, Телавіс Республіки
Фон: (0432) 21 05 10, 21 30 30
Тел: (0432) 21 05 12, 25 30 27, 26 30 70
ОПТОВА ПОСТАВКА ТЕЛЕ, АУДИО І ВИДЕО ТЕХНІКИ
МІНІМАЛЬНА ПАРТІЯ — 20 000 000

На ринку України
відомий засіб захисту рослин
«Фундазол»
(системний фунгіцид, протрувач)
З питань закупівлі препаратів звертатися до представництва
«Санофі-Вінтроп-Хімія»
252032, Київ, бул. Шевченка, 60;
Тел.: (044) 216-90-48; 224-89-66;
факс: 216-91-13; 225-12-75.

АО «Рубежанка»
предлагає полюб
форме оппаты:
«золоті жінки» х/б + зл. по цене 330 тис. руб.;
«золоті жінки» зл. — 95 тис. руб.;
«жінки мужские» п/ш — 150 тис. руб.;
«жінки дитячі» п/ш + зл. п/ш 1 раз, 18, 20, 22 по цене 105 — 115 тис. руб.;
«Волонери» барвни не хлорофіллітні, гребені, пряжу № 85/2, 65/2, 45/2, 100/1, 100/2, крашених, 150/2, легкого 1 раз, діаметром 0,3.
Справа по тел./факс (84853)
733-43, 733-81.

EUROPEAN DRINKS S.A.
Самий великий виробник в Центральній і Східній Європі пропонує:
— натуральні пастеризовані соки з апельсинових, яблук, груш, 0,2 л, 5 солоників (0,13 л); апельсини, груш, яблука, ананаси, клубничні і другие.
В 1 пакеці (0,315): апельсини, груш, яблука, клубничні, малинові, черешні, вишні.
— мінеральну воду і газировані натуральні соки в бутлях PET 0,5 л і 2 л.
Мінеральну воду Welter Spring — 0,5 л (0,165) і 2 л (0,365).
Натуральні газировані соки розового тріфуріте — Фрути Фен, апельсини — 0,5 л (0,205) і 2 л (0,485).
Тел. (0442) 131495; факс (0442) 470809, 134472, 474804.

Арбітражний суд Вінницької області порушив справу № 14/2 від 28.02.1996 року про банкрутство ОА МПМК «Облагора-Дія».
Адрес: 287100, м. Вінниця, вул. Гомти, 33, р/р 00056157 Оперу АК АПБ «Україна».
Майнові вимоги кредиторів подаються до Арбітражного суду Вінницької області: м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 7, у місячний термін з дня опублікування.

